

Jenni Hepo-oja

AAMUISIA HUOKAUKSIA
Päivänavauksia alakouluikäisille

Opinnäytetyö

KESKI-POHJANMAAN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminta ja nuorisotyö

Huhtikuu 2013

TIIVISTELMÄ

Yksikkö	Aika	Tekijä/tekijät
Humanistinen ja kasvatusala, Ylivieskan yksikkö	Huhtikuu 2013	Jenni Hepo-oja
Koulutusohjelma		
Kansalaistoiminta ja nuorisotyö		
Työn nimi		
Aamuisia huokauksia – Päivänavauksia alakouluikäisille.		
Työn ohjaaja	Sivumäärä	
KT Reetta Leppälä	30+30	
Työelämäohjaaja		
Nuorisotyönohjaaja Tiina Pihlaja, Seinäjoen alue seurakunta		
<p>Opinnäytetyönäni kokosin päivänavausmateriaalin Seinäjoen alue seurakunnan työntekijöille. Sen tarkoituksena on auttaa työntekijöitä pitämään päivänavauksia alakouluilla ja järjestyksellään kertoa muille työntekijöille, mikä aihe edellisviikolla koulun päivänavauksessa on pidetty. Päivänavausmateriaalin päivänavauksia voi pitää salissa tai luokan edessä, mutta ne soveltuvat myös keskusteluradion kautta pidettäväksi.</p> <p>Päivänavaukset on järjestetty kirkkovuoden mukaan ja kirkkovuosiympyrästä löytyvät pyhien aiheet ovat päivänavausten otsikoita. Näin ne ovat helposti ja nopeasti löydettävissä. Päivänavauksissa on otettu huomioon se, että niitä pidetään lapsille ja vaikeat käsitteet on pyritty selittämään ymmärrettäväksi.</p> <p>Työn teoriaosassa käsitellään päivänavauksia, kirkkovuotta, uskonnonvapauslakia ja seurakunnan ja koulun välistä yhteistyötä.</p>		
Asiasana		
Päivänavaus, Alakoulu, Uskonnonvapaus, Seurakunta, Kirkkovuosi		

ABSTRACT

CENTRAL OSTROBOTHNIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES Humanities and Education, Ylivieska	Date April 2013	Author Jenni Hepo-oja
Degree programme Civic Activity and Youth Work		
Name of thesis SIGHS IN THE MORNING. MORNING ASSEMBLIES FOR ELEMENTARY SCHOOL PUPILS		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä		Pages 30+30
Supervisor Youth leader Tiina Pihlaja, Seinäjoki parish.		
<p>The objective of this thesis was to collect morning assembly material for youth leaders of Seinäjoki parish. The purpose of this material is to help the youth leaders to organize and hold a morning assembly and keep the other leaders updated of which subject was handled at the school morning assembly in the previous week. A morning assembly based on the material can be held in the gym hall, in the classroom or through central radio. All morning assemblies are organized according to the church year and in the church calendar you can find the headlines of the morning assemblies. This way those are easy and fast to find. These assemblies are for children and thus the subjects have been explained in the easiest possible way. Themes discussed in the theory part include morning assembly, church year, freedom of religion, and cooperation between school and parish.</p>		
Key words morning assembly, school, freedom of religion, parish, Church year		

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 PÄIVÄNAVAUKSET	3
2.1 Aamuhartauksista päivänavauksiin	4
2.2 Millainen on hyvä päivänavaus?	6
2.3 Kirkkovuosi.....	9
3 USKONNONVAPAUSLAKI.....	11
4 SEURAKUNTA JA KOULU YHDESSÄ.....	14
5 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT	18
6 AAMUISIA HUOKAUKSIA	19
6.1 Tarve ja käyttötarkoitus	20
6.2 Päivänavausten toteutus ja rakenne	22
6.3 (Itse)arviointi ja korjauksia	24
7 POHDINTA.....	26
LÄHTEET.....	28

LIITTEET

1 JOHDANTO

Aamu aamulta hän herättää minut, herättää korvani kuulemaan oppilaan tavoin (Jes. 50:4). Sama tehtävä on myös päivänavauksilla, herättää uuteen koulupäivään ja kuulla kristillistä sanomaa.

Opinnäytetyönäni teen päivänavausmateriaalin alakouluikäisille. Ajatus päivänavausmateriaaliin lähti linja-autossa matkalla leirikeskukseen leirille. Olin harjoittelijana Seinäjoen alue seurakunnassa, jonne opinnäytetyöni myös hankkeistettiin. Keskustelimme muiden työntekijöiden kanssa seurakunnan työstä ja päivänavausten pitäminen nousi keskustelunaiheeksi. Työntekijöiden kertomuksista kävi ilmi, että päivänavauksia pidetään paljon ja oikeastaan kukaan ei koskaan tiedä mistä aiheesta toinen on koululla puhunut. Joskus oli käynyt niin että sama aihe oli toistunut koululla kahdella peräkkäisellä viikolla. Tähän epätietoisuuteen halusin tehdä opinnäytetyökseni materiaalin, joka helpottaisi työntekijöiden työn tekemistä, tässä tapauksessa päivänavausten pitämistä.

Päivänavaukset ovat näkyvintä ja kuuluvinta seurakunnan ja koulun yhteistyötä. Seinäjoella päivänavaukset pidetään pääsääntöisesti luokan tai salin etuosassa. Salissa tai luokan edessä, työntekijä on läsnä oppilaiden luona ja sen avulla on helpompi muodostaa yhteyksiä oppilaisiin myöhempää yhteistyötä varten. Työntekijä tulee tutuksi ja oppilailla on matalampi kynnys lähestyä seurakunnan työntekijää.

Päivänavaukset on suunniteltu kirkkovuoden mukaan, joka antaa materiaalille järjestyksen ja hyvän rungon. Aiheet päivänavauksille löytyvät myös kirkkovuosiympyrästä ja ne on helppo löytää otsikoidensa perusteella. Lisäksi päivänavausten yhteyteen on liitetty virsiesitys, jonka voi antaa kouluille opetelta-

vaksi ennen päivänavauksen pitämistä. Päivänavaukset eivät ole vain yhden seurakunnan käytettävissä, vaan niitä voivat käyttää kaikki seurakunnan työntekijät.

Huokaus on lyhyin rukous maailmassa, kuten nuorisopappina isosleirillämme toiminut mies kerran totesi. Tästä lauseesta päivänavausmateriaalini on saanut nimensä Aamuisia huokauksia. Päivänavauksissakin luetaan rukouksia, mutta ne ovat vain hieman pidempiä kuin huokaukset.

2 PÄIVÄNAVAUKSET

Kristillisen kasvatuksen ammattilainen, vierailija seurakunnasta, saako hän otteen kaikista niistä 300 lapsesta ja heidän elämänskysymyksistään lyhyen päivänavauksen aikana. Hälinä salissa on kova ja opettajat odottavat hieman vaivautuneina saako edessä seisova henkilö tilanteen hallintaan. Ketään ei toisaalta tunnu hirveästi kiinnostavan, mitä puhujalla on asiaa. (Hallikainen 2004, 249.)

Nykyisellä päivänavauskäytännöllä, osana koulun antamaa uskontokasvatusta, on takanaan pitkä historia ja sen juuret ulottuvat vuosisatojen taakse, aina koululaitoksen syntyaikoihin saakka. Koulupäivän alkuun sijoittuvalla hiljentymisellä on oma tärkeä merkityksensä. Se on koulun yhteinen tilaisuus, joka on tarpeellinen voimanlähde päivän työhön ja se kuuluu koulun rytmiin, aivan kuten välitunnitkin. (Bösinger 1985; Holma 1999a.)

Koulu on toimintaympäristönä haastava, koska se sisältää hyvin eri-ikäisiä seurakuntalaisia ja eri taustoista tulevia ihmisiä. Seurakunnan työntekijä astuu kouluun tullessaan ”toiseen maailmaan” ja siksi päivänavauksia pidettäessä heidän on oleellista tuntea koulun elämää, oppilaiden ja opettajien kannalta. Peruskoulunsa aikana lähes jokainen suomalainen koululainen tapaa noin 30 tunnin ajan seurakunnan työntekijöitä. Päivänavausten merkitys ja painoarvo vaihtelevat eri kouluissa paljon. Kristillistä sanomaa on mahdollista tuoda esiin, jos viikoittain on viiden minuutin päivänavaus, josta seurakunta vastaa. Tämä on tärkeää havaita, sillä esimerkiksi opettajien päivänavauksilla ei useinkaan ole samanlaista kristillisen näkökulman esiintuomisen mahdollisuutta. (Karjalainen & Luodeslampi 2005, Soukka 1997.)

Päivänavauksiin tulisi löytää kosketuspintaa oppilaiden elämään ja aiheiden tulisi olla sellaisia, että ne merkitsevät kuulijalle jotain. Musiikki on tärkeässä osassa päivänavauksessa, koska silloin oppilaat mahdollisesti kuuntelevat enemmän ja musiikki on ainoa asia, mikä päivänavauksesta jää mieleen. Päivänavausten tulisi jättää tilaa oppilaan omille ajatuksille, jotta oppilas saisi uusia näkökulmia oman ajattelunsa avartamiseksi. (Poutanen 1999, 103.)

2.1 Aamuhartauksista päivänavauksiin

Yhteisten aamuhetkien sisältöä ja asemaa on muokattu monien kymmenien vuosien aikana erilaisten muutosten paineessa. Aamuhetkien tavoitteita on muokattu uskonnollisista yhä kasvatuspainotteisemmiksi. Päivänavauksia ennen Suomen kansa- ja oppikouluissa on pidetty päivittäin aamu- ja iltarukouksia. (Peura 2005, 13.)

1800-luvulla oppikouluissa aamuhartauksien keskeisenä tavoitteena oli Jumalan pelkoon sekä Raamatun ja tunnustuskirjojen mukaiseen evankeliseen uskoon kasvattaminen. Vuoden 1872 oppikoulun koulujärjestyksen mukaan opettajien ja oppilaiden oli aamuisin ja aluksi myös iltaisin kokoonnuttava yhteen veisaamaan virsi, kuulemaan sopivia raamatunlauseita ja rukoilemaan. Näitä tilanteita oli johtamassa oppilaitoksen rehtori tai uskonnonopettaja. (Peura 2005, 13.)

Kansakoulun syntyessä koulusta tuli myös selkeästi kristillinen koulu. Siellä otettiin alusta lähtien käyttöön oppikoulun mallin mukaiset aamurukoukset, jotka katsottiin varsin yleisesti osaksi koulun antamaa uskonnonopetusta. Uskonnonvapauslain säätämisen jälkeen (v. 1922) keskusteltiin uskonnonopetuksesta vapautettujen oppilaiden vapauttamisesta myös koulujen aamurukouksista tai -

hartauksista, koska kouluhallitus rinnasti aamuhartaudet tunnustukselliseen uskonnonopetukseen. (Peura 2005, 13.)

Aamuhartaudet menettivät yhteishenkeä luovaa merkitystään 1960-luvulla, kun keskusradiojärjestelmät yleistyivät kouluissa. Hartaudet eivät saaneet kestää 10 minuuttia kauempaa ja ensimmäistä kertaa pitäjinä mainittiin myös muut kuin uskonnonopettajat. 1960-luvulla koululaitosta arvosteltiin kovin sanoin ja oppikoulun hartausjärjestelmää alettiin tarkistaa vuonna 1969. (Peura 2005, 14.)

Vuonna 1969 annetussa asetuksessa määritellään aamuhartauteen kuuluvat ominaisuudet. Sen mukaan aamuhartauteen kuuluivat virsilaulu tai muu sopiva musiikki ja siinä tuli käsitellä persoonallisuuden kehityksen kannalta merkityksellisiä, oppilaiden elämään, kouluun ja yhteiskuntaan liittyviä aiheita. Niiden oli lisäksi myönteisellä tavalla liityttävä koulussa annettavaan uskonnolliseen ja eettiseen kasvatukseen. (Peura 2005, 14-15.)

1970-luvulla vanhoja nimiä haluttiin muuttaa ja aamuhartaus-käsite alkoi olla vanhentunut, eikä vastannut enää tarkoitustaan kasvatuksellisten tavoitteiden syrjäyttäessä uskonnollisia tavoitteita. Vuoden 1970 opetussuunnitelmassa perinteinen aamuhartaus oli muutettu päivänavaukseksi. Sen tuli olla luonteeltaan koulua yhdistävä tilaisuus ja uskonnollisten aiheiden lisäksi tuli käsitellä muita oppilaille merkityksellisiä aiheita. (Peura 2005, 14.)

Päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella, jossa käsitellään persoonallisuuden kehityksen kannalta merkityksellisiä, oppilaiden elämään, kouluun ja yhteiskuntaan liittyviä aiheita ja joihin lisäksi kuuluu virsi- tai muuta yhteislaulua tai muuta musiikkia. Päivänavauksen tulee myönteisellä tavalla liittyä koulussa annettavaan uskonnolliseen ja eettiseen kasvatukseen. Asetus 443/1970. (Bösinger 1985, 11.)

Uskonnonopetukseen kytkeytynyt aamuhartaus siirtyi historiaan vuonna 1984 annetun peruskoulu- ja lukioasetuksen myötä, jossa myös lukiossa pidetyt aamuhartaudet muuttuivat päivänavauksiksi. Tässä asetuksessa päivänavauksista mainittiin, että niiden tulee myönteisellä tavalla liittyä koulussa annettavaan uskonnolliseen ja eettiseen kasvatukseen. Päivänavausasetuksen muoto on lyhentynyt uusien koulusäädösten tultua voimaan ja vuonna 1998 se lyhenyi nykyiseen muotoonsa; päivän työ aloitetaan lyhyellä päivänavauksella. (Peura 2005, 14-15.)

2.2 Millainen on hyvä päivänavaus?

Päivänavaus, ei ole vain joku aamun hetki, joka nopeasti unohdetaan, vaan jotakin, joka kantaa läpi koko päivän. Halutessaan olla kunnianhimoinen ja hivenen unelmoida, voisi päivänavaus avata jotakin koko elämästä ja kantaa sitten läpi koko elämän. Tavoitteita päivänavauksen pitämiseen löytyy, mutta mitkä ovat keinot, tavoitteisiin pääsemiseksi kun aikaa on vain viisi minuuttia. (Hallikainen 2004, 250.)

Viisi minuuttia ei ole paljon, mutta se on riittävästi. Ongelmaksi muodostuukin usein valinta: mikä on se yksi asia, jonka haluan sanoa kuulijoille ja mahdutettua noin viiden minuutin osiooni. Ikä, elämäntilanne ja -kokemukset ovat tärkeä arviointiperusta aiheita ja esitystapaa valitessa. Aikuisten, opettajien ja vierailijoiden pitämät päivänavaukset koetaan monesti tylsinä, koska asia ja esitystapa ovat usein kaukana oppilaiden maailmasta. Päivänavaus voi parhaimmillaan vahvistaa oppilaan itsetuntoa, kun päivänavauksessa otetaan esille oppilaan elämään, kouluun ja yhteiskuntaan liittyviä asioita myönteisellä ja rakentavalla tavalla. Oppilas voi tällaisen päivänavauksen avulla löytää paikkansa kouluyhteisössä ja kasvattaa koulumyönteistä asennetta. (Bösinger 1985; Mäki 1999.)

Mitä päivänavauksissa sitten kannattaa tehdä? aluksi herätetään kuulijan uteliaisuus, hänen mielestään kohta seuraa jotain jännittävää. Tällaisena uteliaisuuden herättäjänä voi toimia esimerkiksi jokin esine tai kuva. Kuvan tai esineen tulee olla tarpeeksi suuri että kaikki näkevät sen ja myös muu rekvisiitta päivänavauksessa voi kuljettaa sanomaa mukanaan paremmin kuin kankeat sanat. (Hallikainen 2004, 251.)

Havainnollistaminen opetuksessa on käyttää tarkoituksenmukaisella tavalla hyväksi eri aistien oppimiskanavia; kuuloa, näköä, tuntoa, hajua ja makua. Konkreettista opettamista on kertoa jokin tarina tai kokemus, joka on lähellä elettyä todellisuutta ja kokemusten kautta tajuttavia asioita. Jos asia jätetään esimerkiksi vain kuuloaistin varaan, ei se ole kovin havainnollista. Toisaalta esim. kolmio Jumalan kolminaisuuden symbolina on havainnollisuudessaankin hyvin epäkonkreettinen; kolmio ei konkretisoi kolminaisuutta, vaan ainoastaan muuttaa sanasymbolin kuvasymboliksi. (Vuorinen 1998, 43.)

Monet seurakunnat toimittavat kouluille virsilistan, jonka mukaan päivänavauksia pidetään. Tämä helpottaa koululaisten osallistumista päivänavaukseen, kun laulettavia virsiä on opeteltu etukäteen. Kuulijoiden ollessa lapsia, heidän osallistumisensa päivänavaukseen on heille tärkeää. Salissa lapsilta voi kysyä mielipidettä, esimerkiksi peukalo ylös tai peukalo alas äänestämällä. (Hallikainen 2004, 253.)

Jokainen päivänavauksen kuulijoista voi osallistua rukoilemiseen. Kuulijoiden joukossa on erilaisia rukoilijoita, jotkut eivät yleensä rukoile kotona. Toiset rukoulevat silloin kun haluavat saada jotain, toiset taas silloin kun hätä tai vaara uhkaa. Alakouluikäisen rukouksen kohteena ovat yleensä tarpeet, joiden toivotaan toteutuvan. Seurakunnan työntekijällä on velvollisuus välittää kokemus itseään suu-

rempaan turvautumisesta rukouksen avulla. Päivä alkaa levollisemmin, kun kädet liitetään yhdessä yhteen ja hiljennytään. (Hallikainen 2004; Tamm 2002.)

Raamatun käyttäminen päivänavauksessa, tuo esiin ihmiselämän tunteiden aarreitan. Suoraan luettuna Raamatun ymmärtäminen on kuulijoille hankalaa, mutta päivänavauksen pitäjän tulisi välittää ymmärrettävästi ilman hengellisiä liturgioita, ne todelliset tunteet ja ajatukset, joita tekstistä nousee. Nämä ajatukset tulisi esittää tämän ajan kielikuvilla, muuntaa ymmärrettäviksi. (Mäki 1999, 101.)

Hengelliset laulut, virret ja kirkkomusiikki ovat osa kulttuuriamme ja niiden hengellinen sanoma tekee musiikista myös osan uskontoamme. Aiheeseen sopiva musiikki kantaa päivänavausta. Musiikin tehtävänä on herättää korvat ja keho kuulemaan. Se voi olla aamulintujen liverrystä tyhjällä haudalla, jolloin se vakuuttaa enemmän ylösnousemuksen ihmeestä kuin sanat. Musiikki voi auttaa lasta löytämään hiljaisuuden ja jäädä kuuntelemaan erilaisia ääniä. (Hallikainen 2004; Ruokonen 2007.)

Musiikin, osallistumisen, rukouksen ja kouduttavan alun lisäksi asian kertominen pitää olla vakuuttavaa. Kuulijat huomaavat helposti, jos kertoja ei itsekään usko kertomaansa asiaan ja sen sisältöön, vaan puhuu sanatarkasti kuten kirjoissa. Kertomus jää myös paremmin mieleen kuulijoille, jos siitä löytyy jokin samaistumiskohde, kuten päivänavauksen pitäjän samanikäiset lapset ja heidän touhunsa. (Hallikainen 2004, 252.)

Perinteinen keskusradiohartaus on yleensä putken mallinen. Siinä on kaksi vahvaa roolia, avauksen pitäjä puhuu ja kuuntelija ottaa sanoman vastaan pelkistä äänistä. Radio välineenä edellyttää erilaista muotoa kuin katsekontaktissa pidettävä puhe. Mutta miten keskusradiosta kuuluvan hartauden saisi edes jotenkin jää-

mään kuulijoiden mieleen? Shokeeraava alku saa mielenkiinnon heräämään, esimerkiksi hyvin erilaisella musiikilla. Sitten antaa vain ajatuksen kulkea, muttei lähteä harhateille. (Sassi 2005; Soukka 1997.)

Monet meistä haluavat antaa lapsille hyvän elämän avaimet: Auttaa heitä näkemään elämän moninaisuus ja syvyys, rohkaista heitä elämään ilman silmälappuja ja varustaa heidät luottamuksella. Näitä avaimia halutaan antaa nimenomaan kristillisen perinteen kautta. Kristillinen perinne ei elä vain sanoissa, vaan myös kuvissa ja väreissä, kirkkovuoden toistuvassa rytmissä ja siihen liittyvissä tavoissa. (Vikström-Jokela & Vikström & Polkutie 2005, 6.)

2.3 Kirkkovuosi

Kalenterivuoden rinnalla on vanhastaan kulkenut muita ”vuosia”, kuten koulujen lukuvuosi ja joidenkin yritysten tilivuosi. Kenties selvimmin kalenterivuodesta poikkeava kokonaisuus on kirkkovuosi, joka ei ole sidoksissa auringon kiertoon tai vuoden satoon, vaan se rakentuu kristillisen pääsiäisen ympärille. Pääsiäisen ajankohta on määräytynyt Raamatun pääsiäiskertomusten ja juutalaisten pääsiäisperinteen mukaan. Pääsiäinen on tehnyt myös kirkkovuoden kalenterista liikkuvan. Kirkkovuosi on kasvanut pitkän ajan kuluessa sellaiseksi kuin se nyt on ja useimmat sen juhlista ovat syntyneet irrallisina ja eri aikoina. Kirkkovuosi jäsentää kirkon jumalanpalveluselämää ja pelastushistoriakeskeisiä tapahtumia seuraava kirkollisten juhlapäivien ja sunnuntaiden järjestelmä. Se alkaa adventista joulukuussa ja päättyy tuomiosunnuntaihin marraskuussa. (Lempiäinen 2000; Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2013a.)

Jumalan hyviä tekoja, jotka tulevat todeksi seurakunnan ja sen jäsenten elämässä, muistetaan kirkkovuoden pyhinä. Jumalanpalvelukseen kokoontunut seurakunta

tulee osalliseksi niistä tapahtumista, joista pyhäpäivän evankeliumi ja muut tekstit puhuvat. Kirkkovuoden pyhien raamatuntekstit noudattavat perikooppijärjestelmää eli ne ovat osia laajemmista teksti kokonaisuuksista. Meidän kirkkomme kirkkovuosikalenteri seuraa rakenteeltaan läntisen kristikunnan perinnettä, jonka keskuksena on pääsiäinen. Kirkkovuosi jakautuu kolmeen suureen jaksoon, joulukuukauden, pääsiäisen ja helluntain. Kahta suurinta jaksoa eli joulukuukautta ja pääsiäistä edeltää paaston aika. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2013a.)

Kirkkovuodessa sekä sen riiteissä on suuri voima. Ne auttavat meitä elämään Jumalan edessä kuin auringonkukka auringon edessä: Häntä seuraten, koko ajan hänen kasvoihinsa kääntyneinä. Kirkkovuodessa kaikki on ollut olemassa jo kauan ja silti kaikki on uutta, joka tapahtuu tässä ja nyt. Tämän voi kokea viettämällä pyhäpäiviä ja hartaushetkiä. (Vikström-Jokela & Vikström & Polkutie 2005, 6-7.)

3 USKONNONVAPPAUSLAKI

Uskonnonvapauslaki takaa jokaiselle suomalaiselle oikeuden kuulua haluamaansa uskonnolliseen yhdyskuntaan. Jokaisella on oikeus tunnustaa uskontoa ja ilmaista vakaumustaan sekä harjoittaa uskontoa yksilöllisesti ja yhteisöllisesti. Lain perusteella Suomessa ei tarvitse kuulua mihinkään uskonnolliseen yhdyskuntaan eikä osallistua uskonnon harjoittamiseen vastoin omatuntoaan. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2013b.)

Ensimmäinen uskonnonvapauslaki tuli voimaan vuonna 1922 ja se uudistettiin vuonna 2003. Vuoden 2003 uskonnonvapauslaki säätelee uskonnollisten yhdyskuntien asemaa, organisaatiota ja hallintoa, aiempien lakien tavoin. Uskonnonvapauslain taustalla on ajatus positiivisesta uskonnonvapaudesta. Uskonto nähdään myönteisenä, yksilöä, yhteisöjä ja koko yhteiskuntaa rakentavana tekijänä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2013c.)

Kouluissa opetetaan tänä päivänä uskontoa oppilaiden enemmistön uskonnon mukaan. Suomessa oppilaiden enemmistö on luterilainen kaikissa kunnissa. Ortodoksiselle uskonnonopetukselle on pitkä perinne, mutta myös muita vähemmistöuskontoja opetetaan, jos niihin kuuluvia on koulussa vähintään kolme ja opetushallitus on hyväksynyt kyseisen uskonnonopetuksen opetussuunnitelman. (Kallioniemi 2007, 7-8.)

Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää oppilaiden enemmistön uskonnon mukaista uskonnon opetusta. Opetus järjestetään tällöin sen mukaan, mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan oppilaiden enemmistö kuuluu. Tähän uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvat oppilaat osallistuvat oman uskontonsa opetukseen. Oppilas, joka ei kuulu tähän uskonnolliseen yhdyskuntaan, voi huoltajan ilmoitettua asiasta perusopetuksen järjestäjälle osallistua mainittuun uskonnonopetukseen. (Perusopetuslaki 1998.)

1920-luvulla aamuhartaudet katsottiin varsin yleisesti osaksi koulun antamaa uskonnonopetusta. Tästä syntyi keskustelu uskonnonopetuksesta vapautettujen oppilaiden vapauttamisesta myös koulujen aamurukouksista tai -hartauksista. Vuonna 1937 kouluhallitus rinnasti kansakoulun aamuhartaudet tunnustukselliseen uskonnonopetukseen ja heidät oli vapautettava aamuhartauksista vanhempien anomuksesta. Tämä vapauttaminen tapahtui kuitenkin vasta vuonna 1962. (Peura 2005, 13.)

Uskonnonvapauslain myötä kirkko on joutunut tarkistamaan kantansa päivänavausten uskonnollisuuteen. Kirkko kuitenkin näytti vihreää valoa, että säädös liittyisi vain koulussa annettavaan kasvatukseen. Se katsoi, että päivänavaus on olemukseltaan kaikille yhteinen ja sisällöltään koulun perustehtävää laajasti tukeva tapahtuma. (Holma 1999a, 93.)

Päivänavausta ei kytketä nykyiseen tapaan koulun uskonnolliseen ja eettiseen kasvatukseen, eikä koulun uskonnonopetuksesta vapautetut ole enää yleisesti vapautettuja osallistumasta päivänavauksiin. Opetuksen järjestäjät päättävät päivänavausten järjestämistavasta ja sisällöstä. Päivänavausten tulee olla luonnollisesti, kuten koulun muunkin toiminnan, perusopetuksen tavoitteiden mukaisia. Jos päivänavaukseen sisältyy uskonnon harjoitusta eli esimerkiksi uskonnollisia menoja, jotka tapahtuvat tietyn uskontokunnan opin tai perinteen mukaan, ei oppilas ole hallitusmuodon 9 §:n 2. momentin mukaan omantuntonsa vastaisesti velvollinen osallistumaan päivänavaukseen. Omantunnonvapauden turvaamiseksi opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa etukäteen uskonnonharjoitusta sisältävistä päivänavauksista oppilaille ja tarvittaessa myös heidän huoltajilleen. (Holma 2009.)

Muutosten myötä keskusteluihin on tullut tulkintoja, joiden mukaan uskonnonopetuksesta irrotettu päivänavaus aiheuttaa sen, ettei kouluissa voi enää olla uskonnollisia päivänavauksia seurakuntien pitämistä päivänavauksista puhumatta. Kirkko on vastannut taholtaan asiaan, että koulun kasvatustehtävään kuuluu uskontokasvatus ja uskonnollisella päivänavauksella on siis luonnollisesti oma

paikkansa koulun arjessa. Suvaitsevaisuuskasvatus ja erilaisuuden siedon harjoittelu saavat monikulttuurisista ja moniarvoisista päivänavauksista omat virikkeensä. (Holma 1999a, 94.)

Eri uskontoihin kuuluvien ja elämänkatsomustietoon osallistuvien määrä on kasvanut ja päivänavausten sisällöstä uskonnollista ainesta on entistä vähemmän. Ristiriita vapaussäännöksen ja päivänavausten sisältöjen välille syntyi, koska se aiheutti närää oppilaiden välille, koska osa oppilaista sai vapautuksen pakollisista päivänavauksista. Myös opettajat halusivat lopettaa päivänavausten pitämisen luokissa, koska osa oppilaista täytyi laittaa käytävään siksi ajaksi. (Holma 2009.)

On vaikea kuvitella, että uskonnoton oppilas tulisi käännytettyä päivänavauksen kautta. Niin uskontoon kuuluvan kuin ei uskonnollisen kouluväen on suvaitsevaisuuden ja erilaisuuden siedon ajatuksella hyödyllistä kuulla päivänavauksia myös vähemmistöuskontojen näkökulmasta. Monikulttuurinen päivänavaus, joka on kaikille yhteinen, tarjoaa mielenkiintoisen mahdollisuuden keskustelulle siitä, mitä monikulttuurisuus koulun kasvatustyössä oikein tarkoittaa, mitkä ovat kohtuulliset enemmistön ja vähemmistön oikeudet ja miten uskonnonvapauslakia voi tulkita. Päivänavaus vielä tänäkin päivänä antaa opettajille mahdollisuuden esiintyä oppilaiden silmissä kasvattajina, joilla on muuta kuin oppiaineisiin liittyvää arvokasta sanottavaa. (Holma 1999a, 95.)

4 SEURAKUNTA JA KOULU YHDESSÄ

Kirkon ohella koulu on ollut aina lasten ja nuorten kasvattaja. Kasvattamisen lisäksi koululla on tehtävänä opettaminen. Perheiden sukupolvet ovat harvenneet aikaisemmasta, kouluille on jäänyt suureksi tehtäväksi kristillisen kasvatuksen järjestäminen, jota perheissä ei anneta enää riittävästi. Koulussa ei kuitenkaan anneta suoranaista kristillistä kasvatusta, vaan uskonnon opetuksen tavoitteena on tietoisuus uskonnollisen kulttuurin näköaloista. Kuitenkin kirkon uskontokasvatuksella ja koulun uskonnonopetuksella on yhteinen sama suunta. (Vanne 2008, 131-132.)

Suomalaisen koulujärjestelmän juuret ovat kirkossa. Koulun ja kirkon yhteistyö on kestänyt jo 1300-luvulta ja se jatkuu yhä. Seurakunnan näkyvimpiä yhteistyömuotoja koulun kanssa ovat päivänavaukset, joilla seurakunta levittää kristillistä sanomaa oppilaille ja luo samalla, salissa pidettävillä päivänavauksilla, sosiaalista läheisyyttä lapsiin ja nuoriin. Sosiaalisen läheisyyden luominen auttaa työntekijän ja lapsen tai nuoren välistä yhteistyötä muissa yhteyksissä. (Rokka & Tommola 1999, 32-33.)

Kunnan ja seurakunnan välinen yhteistyö koulujen kanssa on jatkuvasti ajankohdainen, koska valtakunnallinen koulutuspoliittinen linjaus on, että kunta ja yksityiset koulut päättävät käytännön toteutuksesta valtiovallan antamien perusteiden mukaisesti. Yhteistyö on mahdollista ja toivottavaa, sillä Suomessa on varsin yhtenäinen kansallinen kulttuuriperusta, joka näkyy yleisesti hyväksytyissä kasvatuksen ja koulutuksen arvolähtökohdissa. (Holma 2009.)

Koulun näkökulmasta kotien kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi yhteistyötä myös muiden lasten elämään vaikuttavien toimijoiden kanssa on lisätty lapsen parhaak-

si. Luotettavien aikuisten verkosto on lapsen ja nuoren kasvamisen, oppimisen ja selviytymisen kannalta merkittävää. Seurakunnan työntekijät voivat auttaa lasta tai nuorta kasvamaan ja selviytymään elämässä. (Rokka & Tommola 1999, 31.)

Koulun ja seurakunnan arvopohja on monin tavoin yhteinen. Työ on lapsi- ja nuorisokeskeistä ja se helpottaa yhteistyön suunnittelua sekä mahdollisuuksia yhteiseen toimintaan. Seurakunta voi tarjota kerhoille ja leirille tilat ja kunta koulun omistajana voi toimia taloudellisena tukijana. Toiminnan on kuitenkin oltava kaikille avointa. (Lehtovaara 1997; Rokka & Tommola 1999.)

Iltapäivätoiminta yhteistyönä seurakunnan ja koulun välillä on lähtenyt käyntiin jo 70-luvulla. Seurakunta on ottanut vastuuta kouluilla pidettävistä iltapäiväkerhoista ja haluaa tarjota lapsille ja nuorille mielekästä tekemistä pitkiksi tunneiksi koulupäivän jälkeen, kun vanhemmat ovat vielä töissä. Kerhon toiminta on vapaaehtoista, sen sisältö määräytyy kerhoon tulevien lasten tarpeista. Seurakunnan iltapäiväkerhojen tavoitteena on pyrkiä antamaan pienille koululaisille kasvurauha, vapaa leikki ja mahdollisuus olla lapsi mahdollisimman pitkään. (Holma 1999b; Rokka & Tommola 1999.)

Tavoitteena on, että peruskoululaisilla olisi mahdollisuus osallistua ohjattuun ja monipuoliseen kerhotoimintaan koulupäivän päätyttyä. Näin voitaisiin luoda lapsille turvallista ja virikkeistä iltapäivätoimintaa, joka tukee ja täydentää varsinaista perusopetusta. Perusopetuslain 47§, sivistysvaliokunnan perustelu. (Holma 1999b, 116.)

Harraste- ja ohjelmakerhot kokoontuvat pääsääntöisesti illalla ja niistä monet on tarkoitettu kolmasluokkalaisista kuudesluokkalaisille. Monilla paikkakunnilla harrastekerhoja on järjestetty yhdessä koulun kanssa heti koulupäivän päätteeksi, jos matkat kodin ja koulun välillä ovat pitkiä ja vanhempien työajat ovat pitkiä. Harraste- ja ohjelmakerhojen tavoitteena on auttaa varhaisnuoria kristillisen us-

kon mukaiseen toimintaan, tyttönä, poikana ja ihmisenä on lupa kasvaa. Kristillisen ihanteen mukainen ilo ja yhdessä olemisen riemu, toteutuu tällä hetkellä parhaiten sählykerhoissa. (Holma 1999b, 115.)

Lukuvuoden työ lopetetaan usein käymällä koulujumalanpalveluksessa kirkossa. Tämä on luonteva ja tehokas tapa oppia jumalanpalvelusjärjestys. Arvovaltaa huokuva ja vaikuttava kirkko rakennuksena ja tilana ei voi olla vaikuttamatta tunnetasolla. Kaikki haluavat hiljentyä. Koulujumalanpalveluksessa lauletaan tuttuja virsiä, joita on opeteltu koulussa sekä kirkon ja koulun välillä kulkiessa oppilaat voivat opetella ryhmässä liikkumista ja jakaa ajatuksia toisilleen asioista jotka jäivät mieleen. Koulujumalanpalvelus voidaan järjestää myös koulun juhlasalissa, jos matka kirkolle on pitkä. (Rokka & Tommola 1999, 33.)

Leirikoulu perustuu perusopetuksen säädöksiin ja tämän toiminnan tiimoilta on syntynyt merkittävää yhteistyötä. Leirikoulu pidetään usein seurakuntien kurssi- ja leirikeskuksissa, joissa koulu vastaa oppimisen toteutumisesta ja seurakunta tarjoaa leiriosaamistaan. Leirikoulupaikan tuttuus ja turvallisuus mahdollistavat leirikoulujakson tarkan suunnittelemisen ja seurakunnan osallistuminen leirikouluihin on merkittävä voimavara ja kannustin yhteistyölle. Tämä yhteistyö on innoistanut koululaisia tulemaan myös seurakunnan kesäleireille. (Karjalainen & Luodeslampi 2005; Rokka & Tommola, 1999.)

Diakonisen ja lähimmäistoiminnan kautta ei välttämättä tapahdu uskonnonharjoittamista, mutta sen kautta on hyvä tutustua seurakunnan toimintaan. Konkreettinen auttamistyö, esim. Yhteisvastuukeräys voisi myös olla seurakunnan toimintaan tutustumista. Yhteistyö on aina kahdensuuntaista, joten seurakunnan työntekijät voisivat kysyä, miten koulu voisi olla läsnä seurakunnan toiminnassa. Yhteistyö erilaisten draama- ja teatteriryhmien kanssa, voisi tuoda uutta eloa seurakun-

nan pitämiin hartauksiin tai tilaisuuksiin. Seurakunta voi järjestää koulussa myös Nuisku- ja Saapas-kursseja joihin oppilaat pääsisivät osallistumaan. (Karjalainen & Luodeslampi 2005, 120.)

Uskonnon opetussisällöt tarjoavat luontevia vierailumahdollisuuksia seurakunnan työntekijöille. Vierailujen luonne, sisältö ja tarkoitus on tarkasti sovittava etukäteen luokanopettajan kanssa. Oleellista tuntivierailuissa on, että ne ovat selkeästi seurakunnan työntekijöiden käyntejä luokassa. Tarkoitus ei ole, että seurakunnan työntekijä pitää oppitunteja opettajan puolesta aiheista, jotka eivät kytkeydy paikallisseurakunnan elämään. Vierailut tarjoavat luontevan tavan kertoa seurakunnasta koko ikäluokalle. Samalla oppilaat kohtaavat seurakunnan työntekijöitä ja voivat saada tietoa eri ammattiryhmien tehtävistä. (Karjalainen & Luodeslampi 2005, 121.)

Oppilaiden mukanaolo olisi suotavaa eri tapahtumien valmistelussa. Koulun muusta toiminnasta vastaa viime kädessä koulun rehtori, joten kaiken yhteistyön olisi sujutava tavalla tai toisella hänen kauttaan. Kaiken kaikkiaan muuhun koulun ja seurakunnan väliseen toimintaan sisällytettävä yhteistyö perustuu vuoropuheluun näiden kahden yhteisön edustajien välillä. (Karjalainen & Luodeslampi 2005, 120.)

5 KEHITTÄMISTEHTÄVÄT

Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö. Opinnäytetyökseni olen valmistanut 27kpl päivänavauksia kirkkovuoden mukaan.

Kehittämisiongelmia ovat:

- 1) Kuinka pitää johdonmukaisesti päivänavauksia alakouluissa?

Monissa kaupungeissa alakouluja on monia. Seinäjoella yksistään alakouluja löytyy 28kpl, suuremmissa kaupungeissa vielä enemmän. Seurakunnan työntekijöille tämä tuo haasteen pitää jokaviikkoisia päivänavauksia kouluilla. Työntekijät eivät näe joka päivä toisiaan ja he eivät tiedä, mistä aiheesta kukakin on koululla puhunut edellisellä kerralla.

- 2) Kuinka saada oppilaat ymmärtämään päivänavauksen sanomaa?

Raamatussa puhutaan symbolisella kielellä ja monet päivänavausten pitäjät eivät osaa kertoa asioita tarpeeksi yksinkertaisesti. Opinnäytetyönäni tekemät aamunavaukset on kirjoitettu mahdollisimman ymmärrettäviksi ja vaikeita sanoja on pyritty selittämään mahdollisimman hyvin auki. Olen myös ollut yhteydessä tuttuun kehitysvammaisten ja erityislasten ohjaajaan, joka luki päivänavaukseni läpi ajatuksella ja antoi parannusehdotuksia. Jos kouluissa on ad/hd tai muun keskittymishäiriön diagnoosin saaneita lapsia, pyrin siihen, että hekin voivat ymmärtää päivänavauksen sanomaa.

6 AAMUISIA HUOKAUKSIA

Aikaisemmin koululla puhuimme tunnilla siitä, mistä aiheista opinnäytetöitä tehdään ja jokainen kertoi vuorollaan aiheensa. Olin jo aikaisemmin ajatellut kirjoittavani toiminnallisen opinnäytetyön, joka sisältäisi jonkin materiaalin. Tunnilla kerroin aihevalinnakseni päiväkotien uskontokasvatuksen, koska tunnen lasten kanssa tehtävän työn omimmakseni. Päiväkotien uskontokasvatuksen tueksi olisin tehnyt materiaalin, jotta uskonto tulisi paremmin esille päiväkodeissa. Suunnitelmani kuitenkin muuttui seuraavana kesänä harjoittelussa Seinäjoen alue seurakunnassa.

Ajatus päivänavausmateriaaliin lähti linja-autossa matkalla leirikeskukseen. Keskustelin matkalla nuorisotyönohjaajan kanssa opinnäytetöistä ja päivänavaukset nousivat keskustelussamme esille. Nuorisotyönohjaaja kertoi, että Seinäjoella on 16 alakoulua, joissa he pitävät joka viikko päivänavauksen. Ongelmana oli, että työntekijät eivät tiedä mistä aiheesta kukakin on puhunut edelliskerralla. Sama aihe saattaa toistua moneen kertaan kouluilla, jos päivänavauksille ei ole mitään järjestystä.

Kerroin hänelle, että olen tekemässä opinnäytetyötä päiväkotien uskontokasvatuksesta. Päivänavausmateriaalin tekeminen alkoi kuitenkin kiinnostaa minua enemmän. Leiriltä palattuamme laitoin viestiä opettajallemme, jos opinnäytetyön aihetta olisi vielä mahdollisuus muuttaa. Muutos onnistui ja sain aiheekseni päivänavaukset. Opinnäytetyöni hankkeistettiin Seinäjoen alue seurakunnalle, jonka työntekijöillä on tarve päivänavausmateriaalille.

Halusin vielä suunnitella päivänavausmateriaalia yhdessä nuorisotyönohjaajan kanssa, jotta siitä tulisi sopiva alakouluikäisille. Nuorisotyönohjaaja, jolta sain ide-

an opinnäytetyöhön, toimii varhaisnuorisotyössä ja samalla opinnäytetyöni työelämäohjaajana.

Alakouluikäiset kuuluvat seurakunnan varhaisnuorisotyön työalaan. Päivänavausten kohderyhmäksi rajattiin alakouluikäiset, koska heille suunnattua päivänavausmateriaalia on vähemmän ja monet niistä ovat suunniteltu keskusradion kautta pidettäväksi. Ajatus kirkkovuodesta päivänavausten runkona syntyi, kun keskustelin nuorisotyönohjaajan kanssa siitä, mistä päivänavauksia kannattaisi kirjoittaa. Mietimme yhdessä että päivänavauksiin ei kannata sekoittaa maallisten, eli ei kristillisten juhlien perinteitä ja näihin juhliin ei löydy kristillistä sanomaa, joka on pääasiassa seurakunnan pitämässä päivänavauksissa.

6.1 Tarve ja käyttötarkoitus

Suuremmissa kaupungeissa alakouluja on melkein parikymmentä ja lähes jokaisella koululla pidetään seurakunnan päivänavauksia viikoittain. Seurakunnissa on monia työntekijöitä, jotta päivänavausten pitäminen mahdollistuu. Seinäjoen alue seurakunnan alueella on 16 alakoulua.

Kun päivänavauksia pidetään paljon, täytyy myös materiaalia olla saatavissa. Monissa alakouluikäisille suunnitelluissa materiaaleissa teksti on suunniteltu luettavaksi keskusradion kautta. Monet päivänavausmateriaalien tekijät ovat varmaankin ajatelleet, että koulut ovat niin suuria, että päivänavaukset pidetään pääsääntöisesti keskusradion kautta. Kuitenkin monissa kouluissa kuukauden ensimmäinen päivänavaus pidetään salissa, johon kootaan kaikki koulun oppilaat ja se asettaa oman haasteensa päivänavauksen pitämiselle.

Seurakunnan työntekijöistä, jotka pitävät päivänavauksia alakouluilla, kukaan ei välttämättä tiedä kysymättä, mitä toinen työntekijä on puhunut edellisellä viikolla. Ilman tätä tietoa työntekijät voivat pitää aamunavauksen samasta aiheesta peräkkäisillä viikoilla. Toisaalta työntekijä ei välttämättä ehdi miettimään pitempään, mistä aiheesta päivänavauksen voisi pitää, jos pitovuoro vaihtuu kohdalle nopealla aikataululla. Materiaalin pitäisi siis olla nopeasti löydettävissä ja aiheen soveltua nykyiseen hetkeen. Päivänavauksien pidossa ei aina tule mietittyä kirkkovuoden pyhän aihetta. Myös se, että lapset ymmärtäisivät päivänavauksen sanoman helposti, helpottaisi työntekijän hartauden pitoa kun ei tarvitsisi joka käännteessä selittää sanojen, tai asioiden tarkoitusta.

Tekemäni opinnäytetyö vastaa näihin ongelmiin. Päivänavausmateriaali on kirjoitettu kirkkovuoden mukaan, mikä asettaa päivänavauksille järjestyksen ja auttaa löytämään sopivan päivänavauksen pidettäväksi. Kirkkovuosi sisältää kristillisiä juhlia, joita kaikkia ei käydä koulun lukuvuoden aikana läpi. Myös nämä pyhät on otettu huomioon materiaalissani ja niitä on mahdollisuus käyttää haluamanaan aikana, esimerkiksi lukuvuoden päättymisen tai alkamisen aikoihin.

Päivänavauksista ei ole tehty liian pitkiä, jotta kaikenikäiset alakoululaiset jaksaisivat kuunnella niitä. Monilla alakouluikäisillä lapsilla on paljon energiaa ja pitkään paikallaan pysyminen on vaikeaa, jos salin tai luokan edessä ei tapahdu mitään mielenkiintoista. Kouluissa opiskelee sellaisiakin lapsia, joilla on diagnosoitu, tai diagnosoimaton ad/hd eli tarkkaavaisuus- ja ylivilkkaushäiriö. Monet muutkin oppimisvaikeudet voivat haitata päivänavausten seuraamista. Tällaiset lapset eivät pysty pitkiä aikoja keskittymään yhteen asiaan, varsinkaan silloin, jos eivät ymmärrä mistä puhutaan. Päivänavaukset on siis pyritty kirjoittamaan lasten ymmärrettävään muotoon ja jokainen niistä sisältää jonkin ehdotuksen havainnol-

listamisen helpottamiseksi. Vaikeita sanoja on pyritty selvittämään mahdollisimman yksinkertaisesti, jotta lapsetkin ymmärtäisivät asian.

6.2 Päivänavausten toteutus ja rakenne

Aloitin päivänavausmateriaalin kokoamisen heti esitettyäni toteutussuunnitelman opinnäytetyöseminaarissa. Materiaalia kertyi pitämistäni päivänavauksista ja luin läpi monia päivänavausmateriaalikirjoja. Hain näistä kirjoista myös ideaa päivänavauksiin. Hain ideaa kerhonohjaajien käsikirjasta, jossa jokaviikkoisiin kerhon kokoontumisiin on oma aiheensa. Aluksi ajatuksena oli että tekisin päivänavauksia jokaiselle kouluvuoden viikolle, poisluettuna loma-ajat. Päivänavauksien aiheet tulisivat yhden vuosikerran mukaisesti jokaiselta sunnuntailta, jotka ovat kouluvuoden aikana. Opinnäytetyötäni olisi siis ollut mahdollista jatkaa kirjoittamalla kaksi vuosikertaa lisää päivänavauksia, jos olisin kirjoittanut päivänavauksen jokaisen sunnuntain aiheesta.

Suurimman ahaa-elämyksen päivänavausten kanssa sain mennessäni lapsityönoimistoon, jossa näin seinällä kevätkauden suunnitelman. Suunnitelmaan oli laitettu joka viikolle jokin aihe, joka liittyi jollain tavalla kirkkovuoteen tai aihe oli muuten kristillinen. Suunnitelmasta oli helppo poimia päiväkerhojen hartauden aihe, eikä sitä tarvinnut erikseen alkaa miettimään kun sen oli jo aikaisemmin suunnitellut. Tämä lastenohjaajien suunnitelma antoi lisäpotkua opinnäytetyöni tekemiseen ja sain inspiraation kirjoittaa päivänavauksia, joiden kirjoittaminen tuntui välillä kovalta työltä niiden paljouden takia.

Kirjoittaessani päivänavauksia, aloin katsomaan paperista listaani päivänavauksista ja huomasin, että päivänavauksia on todella paljon. Aloin pohtia, että voisiko päivänavauksista jättää joitakin pois, jotta vähäisemmän määrän joukosta olisi

helpompi löytää sopiva. Poimin listastani kirkkovuoteen kuuluvat pyhät, joista olen nyt kirjoittanut päivänavaukset. Otin mukaan myös joitakin pyhiä, joita kirkkovuodessa ei ole, kuten äitien- ja isänpäivä, mutta ne tuovat yhdessä kirkkovuoden kanssa järjestyksen päivänavauksille. Päivänavauksia kertyi yhteensä 27kpl.

Aiheissa on pyritty ottamaan huomioon kaikki 7-12-vuotiaat lapset, jotta he voisivat ymmärtää mitä päivänavauksessa halutaan sanoa. Kuolema on monille lapsille aihe, josta he haluavat tietää, mutta siitä on vaikeaa kertoa heille. Halusin olla korostamatta liikaa kuolemaa päivänavauksissa ja siksi esimerkiksi päivänavaus pitkäperjantaista on lyhyempi. Päivänavaukset ovat valmiita pidettäväksi ja niitä voi käyttää sellaisenaan. Päivänavauksista voi ottaa myös ideaa omaan päivänavaukseensa, esimerkiksi virsiehdotuksen. Tekstiä ei tarvitse käyttää, ja päivänavauksien aiheita voi yhdistellä, kuten pääsiäisen aikana, jolloin pitkäperjantai ja pääsiäispäivät ovat vapaita, vaikka niistä onkin kirjoitettu omat päivänavauksensa.

Tekstit ovat minun itseni kirjoittamia ja muutamaan päivänavaukseen olen lainannut tarinan, mutta sekin on laitettu esille päivänavauksen loppuun. Virsiehdotukset olen katsonut lasten virsikirjasta, josta mielestäni löytyy hyvin aiheita kuvaavia virsiä ja monet näistä virsistä löytyvät myös virsikirjasta. Rukouksia olen etsinyt erinäisistä kirjoista, kuten kirkkokäsikirjasta ja kirkon selkokielisiltä internetsivuilta.

Yhdeltä sivulta päivänavausmateriaalissa löytyy aihe, havainnollistamiseen ehdotetut asiat, virsiehdotus, teksti ja joidenkin tekstien jälkeen myös rukous. Olen pyrkinyt tekemään sivuista selkeitä, jotta asia ja tarvittavat esineet tai muu tarpeellinen rekvisiitta löytyy helposti.

Päivänavausmateriaalin nimi Aamuisia huokauksia, tulee erään nuorisotyössä toimineen papin lausahduksena; Huokaus on lyhyin rukous maailmassa. Tämän lauseen kuulin isoskoulutusleirillä, jossa itse kouluttauduin isoseksi. Tämä lause on jäänyt elävästi mieleeni, ja osaan vielä silmät sulkiessa kuvitella tilanteen, jossa sen kuulin. Huokaillessamme vedämme ilmaa syvälle keuhkoihin ja henkäisemme sen sitten nopeasti ulos. Voisi ajatella, että henkäisemme tällä tavalla rukoillesamme huolet nopeasti ulos ja emme jää murehtimaan niitä, vaan rukous auttaa meitä niiden selvittämisessä. Koska huokaus on lyhyin rukous maailmassa, päivänavaukset sisältävät pieniä rukouksia ja ne sijoittuvat yleensä aamuun, joten aamuisia huokauksia oli mielestäni osuva nimi materiaalille.

6.3 (Itse)arviointi ja korjauksia

En ehtinyt itse testaamaan päivänavauksia käytännössä. Halusin kuitenkin jotain palautetta päivänavauksista ja siitä, että ovatko ne sopivia alakouluikäisille. Lähetin päivänavausmateriaalin muutamille seurakunnan työntekijöille, joista osa oli minulle ennestään tuttuja ja tiesin että he käyvät kouluilla pitämässä päivänavauksia ja työskentelevät alakouluikäisten parissa. Palautteen antajien joukossa on nuorisotyönohjaajia ja pappeja. Lähetin päivänavaukset luettavaksi myös yhdelle kehitysvammais- ja erityislastenohjaajalle, joka työskentelee ylivilkkaus- ja tarkkaavaisuushäiriön omaavien lasten kanssa sekä autististen lasten kanssa. Tällaiset lapset tarvitsevat erityisen selkeitä päivänavauksia ja ne eivät saa olla kovin pitkiä. Halusin tietää onko omissa teksteissäni selkeyttä vai ovatko ne vaikeasti ymmärrettäviä.

Halusin näiltä ihmisiltä palautteen vapaamuotoisena, mutta kirjoitin kuitenkin sähköpostiin muutamia suuntaa antavia kysymyksiä. Päivänavaukset olivat tuos-

sa vaiheessa siten valmiita, että olin kirjoittanut kaikki päivänavaustekstit, mutta sisällysluettelo ja muut materiaalia järjestävät tekijät puuttuivat.

Monilta tuli korjausehdotuksia päivänavausmateriaaliin ja he toivoivat, että lisäksi virsiehdotuksia päivänavauksiin sekä rukouksia, jotta päivänavauksista saataisiin sopivan pituisia ja virsien laulaminen tulisi tutuksi lapsille. Joissakin päivänavauksissa asia ei ollut ihan selkeimmästä päästä ja tämän olivat huomanneet myös palautteenantajat. Havainnollistamismateriaaliin haluttiin vaihtuvuutta ja hartauspöydän kokoaminen voisi olla myös havainnollistavaa lapsille. Päivänavausten rajauksesta puhuttaessa, sain palautteen, ettei kesäaikaan sijoittuvat päivänavausten aiheet ole huono asia, vaan niitä voi hyödyntää rippikoululeirien aamuhartauksina.

Olen tehnyt palautteen pohjalta korjauksia ja lisäyksiä päivänavausmateriaaliin. Olen lisännyt virsiehdotuksia ja rukouksia, joidenkin lyhimpien päivänavausten perään. Havainnollistamismateriaalin vaihtuvuuteen kiinnitin siten huomiota, että vähensin kuvien käyttöä, mitä aikaisemmin oli aika paljon ja koetin kehittää tilalle esimerkiksi jonkin esineen, joka voisi havainnollistaa asiaa vielä paremmin. Päivänavauksien sisältöihin tein joitakin muutoksia ja koetin vielä selittää asiaa selkeämmin jos se oli ollut vaikeaa ymmärtää.

Olen itse tyytyväinen päivänavausmateriaaliini ja olisin voinut tehdä siitä vielä kattavamman, kirkko- ja kouluvuotta ajatellen. Kirkkovuoden mukaan kulkevat päivänavaukset oli helppo tehdä, koska otsikot olivat jo valmiina, ne löytyvät kirkkovuosiympyrästä. Omaa luovuuttani olisin voinut käyttää ja kirjoittaa päivänavaukset myös vähän eri tavalla, jotta avaus ei olisi niin asiapitoinen, vaan enemmän kerronnallinen. Olen kuitenkin yrittänyt selittää asian siten, että se olisi myös lapsen ymmärrettävissä ja lyhyestä on virsikin kaunis.

7 POHDINTA

Olen itse viime hetkillä asioita tekevä ihminen. Monet kouluesseet tai kokeisiin lukeminen on joka kerta jäänyt viimeiseen iltaan, vaikka kuinka pyöritän ajatuksiani sitä että nyt pitäisi alkaa tekemään että onnistuu. Viime hetkiin on jäänyt myös päivänavauksien suunnittelu. Jos olen ollut menossa pitämään päivänavausta koululle, olen sen yleensä aamulla kursinut nopeasti kokoon, aiheena milloin anteeksipyyttäminen, milloin ystävyys.

Tämä ei kuitenkaan onnistu kaikissa seurakunnissa, varsinkaan suurissa kaupunkiseurakunnissa, jossa päivänavauksien pitäjiä on monta ja aiheita varmasti samannäköisen verran. Opinnäytetyöni materiaali on siis täysin tarpeellinen suuremmissa ja myös pienemmissä seurakunnissa, joissa päivänavauksiin kaivataan johdonmukaisuutta ja helposti löydettävää valmista materiaalia.

Ajatus päivänavausmateriaalin sisällöstä ei tuntunut minusta aluksi suurelta. Opettajani kuitenkin varoitteli minua, että materiaalissa on suuri työ tehtäväksi, mutta minusta tuntui että saisin nopeasti kirjoitettua päivänavaukset valmiiksi ja pääsisin kirjoittamaan opinnäytetyötä valmiiksi. Huomasin kesken päivänavauksien kirjoittamisen, että en ole vielä puolivälissä kirjoittamisurakkaani ja minulta alkavat loppua jo aiheet. Tuntui kuin aiheet olisivat toistaneet itseään. Päätin itse rajata päivänavausten määrää pienemmäksi ja se helpotti materiaalin tekemistä huomattavasti.

Luin materiaalia tehdessäni monia kirkkovuoteen ja päivänavauksiin liittyviä kirjoja ja etsin inspiraatiota päivänavausten aiheiksi. Huomasin että monissa vanhemmissa kirkkovuotta käsittelevissä kirjoissa, jotka on suunnattu lapsille, asiat on selitetty selkeästi ja niitä oli helppo lukea ja saada omia ajatuksia päivänavauk-

siin. Päivänavausten sisältö on monissa kohdissa lähinnä tietopainotteista ja puutteellistakin, mutta päivänavauksen pitäjä voi itse lisätä tai poistaa asiaa päivänavauksesta.

Tätä opinnäytetyötä tehdessäni olen lukenut muutamia aikaisemmin tehtyjä opinnäytetöitä, joissa on sama aihe kuin minulla, mutta opinnäytetyö on tutkimuslähtöinen ja opinnäytetyökseen erilaisia materiaaleja tehneitä. Hartausmateriaaleja on tehty paljon eri ikäryhmille ja eri tarpeisiin, mutta päivänavausmateriaalia ei ole minun silmiini sattunut. Tämä työ on siten ainutlaatuinen, että toista samanlaista ei tule vastaan. Myös tätä opinnäytetyötä voidaan jatkaa, kirjoittamalla kirkkovuoden pyhien lisäksi, muista sunnuntain aiheista päivänavauksia ja tekemällä näin koko vuosikerran verran päivänavauksia. Tästä voi jatkaa vielä kirjoittamalla kaksi vuosikertaa lisää.

Aluksi minua ahdisti alkaa kirjoittaa opinnäytetyötä ja olenkin lykännyt sitä viimeiseen asti. Tajusin loppusuoran koittaessa, että en valmistu, jos opinnäytetyö jää kirjoittamatta, joten kirjoittamisen täytyi nyt oikeasti alkaa. Huomasin puolivälissä kirjoittamistani, että ei tämä oikeastaan niin vaikeaa olekaan kirjoittaa ja lähteitä kyllä löytyy, jos niitä vain jaksaa hakea. Lopulliseen työhön olen tyytyväinen ja sain tehtyä siitä sellaisen kuin olen halunnut.

LÄHTEET

Bösinger, K. 1985. Ajankohtainen päivänavaus. Helsinki: Kirkon nuoristyön keskus.

Hallikainen, K. 2004. Päivänavaus päiväkodissa ja koulussa. Teoksessa L. Heino-
nen, J. Luodeslampi & L. Salmensaari (toim.) Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirja-
paja Oy, 249 – 264.

Holma, M. 1999a. Päivänavaus. Teoksessa M. Holma, H. Majamäki & P. Nummela
(toim.) Oppia ikä kaikki - Kirkon oppilaitostyö opintiellä. Helsinki: Kirkkohallitus,
91 - 95.

Holma, M. 1999b. Sisältöä iltapäiviin, koulujen iltapäivätoiminta. Teoksessa M.
Holma, H. Majamäki & P. Nummela (toim.) Oppia ikä kaikki – Kirkon oppilaitos-
työ opintiellä. Helsinki: Kirkkohallitus, 114 – 116.

Holma, M. 2008. Koulun uskontokasvatus ja kirkko. Teoksessa J. Porkka (toim.)
Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Porvoo: WS Bookwell Oy, 141 – 148.

Holma, M. 2009. Kirkko ja koulu yhdessä. Helsinki: Kirkkohallitus. WWW-
dokumentti. Saatavissa:

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D6361544A83C3729C22577130040638C/\\$FILE/yhteensoppii.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D6361544A83C3729C22577130040638C/$FILE/yhteensoppii.pdf) Luettu: 16.4.2013

Kallioniemi, A. 2007. Uskonnonopetus alakoulussa. Teoksessa J. Luodeslampi & S.
Nevalainen (toim.) Opetan uskontoa alakoulussa. Jyväskylä: Gummerus kirjapai-
no Oy, 7-24.

Karjalainen, J-M., & Luodeslampi, J. 2005. Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa.
Teoksessa T. Paananen & H. Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki:
Kirjapaja Oy, 119 – 137.

Lehtovaara, P. 1997. Iltapäiväkerhotoiminta. Teoksessa L. Luukkonen (toim.) Nol-
lasta neljääntoista – käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Jyvä-
skylä: Gummerus kirjapaino Oy, 144 – 151.

Lempiäinen, P. 2000. Pyhät ajat. Pieksämäki: Kirjapaja.

Mäki, M. 1999. Millainen on hyvä päivänavaus. Teoksessa M. Holma, H. Majamäki & P. Nummela (toim.) Oppia ikä kaikki – Kirkon oppilaitostyö opinttiellä. Helsinki: Kirkkohallitus, 100 – 102.

Perusopetuslaki 21.8.1998/628.

Peura, P. 2005. Aamuhartaudesta päivänavaukseen. Teoksessa H. Laaksola & P. Peura (toim.) Arvokkaat aamut. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy, 13 – 17.

Poutanen, L. 1999. Päivänavaus oppilaan korvin. Teoksessa M. Holma, H. Majamäki & P. Nummela (toim.) Oppia ikä kaikki – Kirkon oppilaitostyö opinttiellä. Helsinki: Kirkkohallitus, 103.

Rokka, P. & Tommola, T. 1999. Koulu ja seurakunta yhdessä. Teoksessa M. Holma, H. Majamäki & P. Nummela (toim.) Oppia ikä kaikki – kirkon oppilaitostyö opinttiellä. Helsinki: Kirkkohallitus, 31 - 36.

Ruokonen, I. 2007. Musiikki uskonnonopetuksessa. Teoksessa J. Luodeslampi & S. Nevalainen (toim.) Opetan uskontoa alakoulussa. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy, 199 – 211.

Sassi, V. 2005. Arvokkaat aamut. Teoksessa H. Laaksola & P. Peura (toim.) Arvokkaat aamut. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy, 27 – 35.

Soukka, K. 1997. Yhteys kouluihin. Teoksessa L. Luukkonen (toim.) Nollasta neljääntoista – käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy, 186-192.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2013a. Aamenesta öylättiin – kirkollinen sanasto. Kirkkovuosi. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Kirkkovuosi> Luettu: 17.4.2013

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2013b. Uskonnonvapaus on jokaisen perusoikeus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/82BAF9D6D20E557CC225706C003B5E4B?OpenDocument&lang=FI> Luettu 17.4.2013

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. 2013c. Uskonnonvapaus kehittyi vähitellen 1700-luvulta alkaen kohti uskonvapauslain säätämistä 1920-luvulla. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/7CA7493B359DFB76C225732F002B63E2?OpenDocument&lang=FI> Luettu 17.4.2013

Tamm, M. 2002. Lasten ja nuorten uskonnollinen maailma. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Vanne, A. 2008. Kristillinen kasvatus koulussa. Teoksessa J. Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Porvoo: WS Bookwell Oy, 131-140.

Vikström-Jokela, M., Vikström, J. & Polkutie, A. 2005. Kirkkovuosi lasten kanssa. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Vuorinen, I. 1998. Tuhat tapaa opettaa. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.

AAMUISIA HUOKAUKSIA

Joulun aika

1 Adventti	s. 1
Itsenäisyyspäivä	s. 2
2 Adventti	s. 3
3 Adventti	s. 4
4 Adventti	s. 5
Joulu	s. 6
Joulupuu	s. 7
Uusi vuosi	s. 8
Loppiainen	s. 9
Kynttilänpäivä	s. 10

Pääsiäisen aika

Laskiainen	s. 11
Ystäviä ympäri maailman	s. 12
Marianpäivä	s. 13
Palmusunnuntai	s. 14
Kiirastorstai	s. 15
Pitkäperjantai	s. 16
Pääsiäinen	s. 17
Helatorstai	s. 18
Äitienpäivä	s. 19
Helluntai	s. 20

Helluntain jälkeen

Pyhän kolminaisuuden päivä	s. 21
Juhannus	s. 22
Apostolien päivä	s. 23
Luomakunnan sunnuntai	s. 24
Mikkelinpäivä	s. 25
Isänpäivä	s. 26
Pyhäinpäivä ja Tuomiosunnuntai	s. 27
Lähteet	

1. Adventti

Mukaan: Adventtikynttelikkö, Aasi

Virsiehdotus: Hoosianna (Lv 1) tai Pienen aasin askeleet (Lv 6)

Sunnuntaina on ensimmäinen adventti. Adventti-sana on latinaa ja se tarkoittaa Herran tulemista/saapumista. Ensimmäisenä adventtina otamme esiin, neljä kynttilää ja sytytämme niistä ensimmäisen. Jokaisena adventtisunnuntaina sytytämme yhden kynttilän lisää. Näistä kynttilöistä on helppo katsoa, milloin joulun ilo, on jo todella lähellä. Näinä neljänä sunnuntaina me odotamme Jeesuksen syntymistä.

Kun Jeesus syntyi tallissa, siellä oli monia eläimiä. Lehmiä, lampaita, vuohia ja ainakin yksi aasi. Jeesuksen vanhemmilla, Marialla ja Joosefilla oli aasi mukanaan. Maria istui aasin selässä Joosefin taluttaessa aasia kun he olivat menossa Betlehemiin kirjautumaan veroluetteloon. Aasi esiintyy ratsuna muulloinkin Jeesuksen elämässä. Jeesus ratsasti pääsiäisjuhlille Jerusalemiin aasilla. Jeesus halusi ratsastaa aasilla, jotta olisi lähempänä ihmisiä ja maata, kuin ylentää itsensä korkealle ja ratsastaa ylväästi hevosella. Ensimmäisenä adventtina lauletaan Hoosiannaa, joka tarkoittaa ”pelasta”. Ihmiset huusivat tätä Jeesukselle kun hän ratsasti aasilla, ihmisten levittämien vaatteiden ja palmunoksien ylitse. Näin he ottivat Jeesuksen vastaan kuin kuninkaan.

Tuohon aikaan monet ihmiset valjastivat aasin vetämään kärryjä joihin ihmiset pakkasivat tavaroitaan, ihan kuten nykyään me laitamme tavarat autoihin ja kuljemme niillä paikasta toiseen. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Hyvä Jumala, nyt on adventti aika ja me odotamme Jeesusta koteihimme ja joulua, Jeesuksen syntymäpäivää. Kiitos siitä, että Jeesus tulee ratsastaen sekä meidän luoksemme että kirkkoon. Me emme näe häntä, mutta kun luemme ja laulamme hänestä, hän on meidän kanssamme. Kiitos, Jumala adventista ja joulusta. Aamen.

Itsenäisyyspäivä

Mukaan: Lippu

Virsiehdotus: Virsi 577

Itsenäisyyspäivänä voimme kiittää Jumalaa siitä, että meillä on oma maa. Voimme kulkea ulkona vapaasti ja meidän ei tarvitse pelätä. Vuonna 1917 Suomesta tuli itsenäinen valtio, jota se on vielä tänäkin päivänä. Joka vuosi suomalaiset muistelevat itsenäisyyspäivänä sodassa kuolleita ihmisiä, jotka ovat mahdollistaneet Suomen itsenäistymisen. Hautausmaalla on sankarihautoja, joille viedään itsenäisyyspäivänä kukkia ja sytytetään kynttilöitä.

Ennen kuin Suomi itsenäistyi, ei käytetty siniristilippua, joka minullakin on tässä kädessäni. Aluksi Suomen lippuna käytettiin punapohjaista leijona-lippua, mutta hieman myöhemmin otettiin käyttöön tutumpi sinivalkoinen lippu. Kaikissa pohjoismaissa on käytössä ristilippu, joka merkitsee sitä, että suurin osa sen maan väestöstä kuuluu kristinuskoon, jonka symbolina risti toimii. Valkoinen ja sininen kertovat siitä, kuinka Suomea sanotaan tuhansien järvien maaksi ja talvella meillä on suuria valkeita kinoksia koko maassa. Keksittekö mitä muuta valkoista tai sinistä lippu voisi kuvata? (valkoisia pilviä, taivaan sinisyyttä.. jne..) Myös itsenäisyyspäivän kynttilät ovat sinivalkoisia. Itsenäisyyspäivänä sytytetään kaksi kynttilää ikkunalle muistoksi itsenäisyydestä ja rauhasta. Muistathan sinäkin, että itsenäisyyspäivä on myös rauhoittumisen aikaa ja silloin kaikki riidat unohdettaisiin yhdeksi päiväksi ja oltaisiin taas ystäviä. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Hyvä Jumala, kiitämme sinua siitä että saamme asua Suomessa. Tässä maassa on hyvä asua ja kiitämme sinua siitä, että Suomen valtio saa itse päättää omista asioista. Auta meitä olemaan ystävällisiä toisillemme. Kun meillä on kaikki niin hyvin, opeta meidät myös auttamaan niitä maita, joissa on vaikeaa. Jumala, anna maailmaan rauha. Kiitos siitä että Suomessa on rauha. Aamen.

2. Adventti

Mukaan: Kuva Luciasta

Virsiehdotus: Nyt sytytämme kynttilän (Lv 2)

Seuraavana sunnuntaina vietämme toista adventtia. Adventtikynttelikköön sytytetään toinen kynttilä ja kun kynttilä on sytytetty, voi huomata että se valaisee hie-
man enemmän yhdessä ensimmäisen adventtikynttilän kanssa kuin että niitä olisi
vain yksi.

Joulukuun 13. päivä on perinteisesti ollut Lucian päivä. Lucian päivänä hän saa-
puu kertomaan Jeesuksesta ja siitä että joulukuun on jo lähellä. Lucialla on yllään val-
koinen pitkä puku ja päässään kynttiläkruunu. Hän antaa kynttiläkruunullaan valoa
pimeyteen ja johdattaa tietä Jeesuksen seimen luo. Luciasta kerrotaan monenlai-
sia tarinoita, mutta jokaisessa tarinassa kerrotaan, että Lucia eli 300-luvulla maas-
sa nimeltä Sisilia. Hänellä oli pitkät vaaleat hiukset ja meren siniset silmät. Hän oli
todella avulias ja halusi kovasti auttaa kaikkia. Lucian päivää vietetään siksi että
myös me muistaisimme auttaa toinen toisiamme, ilman että apua tarvitsee erik-
seen pyytää. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Rakas Jumala! Tahdomme mielellämme olla Lucian kaltaisia. Tahdomme myös
levittää valoa kotiimme, kouluun ja muille ihmisille. Auta meitä olemaan toisille
ystävällisiä ja auttamaan kaikkia, joita voimme auttaa. Kiitos, että kuulet ru-
kousemme! Amen.

3. Adventti

Mukaan: Tähti

Virsiehdotus: Pieni Liekki (Lv 21)

Ensi sunnuntaina sytytetään jo kolmas kynttilä. Kolmen kynttilän liekit loistavat kuten tähdet taivaalla. Raamatussa kerrotaan, että Jumala on luonut tähdet, samalla kun asetti kuun loistamaan taivaalla öisin ja auringon loistamaan taivaalla päivisin (1. Moos. 1:16). Adventti kynttilöitä katsoessa, huomaa että kaksi ensimmäistä kynttilää ovat lyhyempiä kuin kolmas kynttilä ja tämä kolmas kynttilä loistaa korkemmalta.

Silloin, kun Jeesus oli syntynyt, taivaalle syttyi suuri ja loistava tähti. Kuinka monen kotona on jo laitettu ikkunaan punainen tai valkoinen tähti? Se tähti on samanlainen kuin se, joka syttyi taivaalle silloin kun Jeesus syntyi, jotta itämaan tietäjät osaisivat perille talliin. Entisajan merimiehet tiesivät tähtien avulla, mihin ilman-suuntaan heidän täytyi purjehtia. Nykyään laivoissa on sellaiset navigaattorit, kuten autoissakin, että tietää minne pitäisi mennä. Teiden varsilla näkee monenlaisia kylttejä ja opasteita. Oletko sinä koskaan opastanut ketään oikeaan paikkaan? Jos sinun kaverisi olisi vaikka täällä koulun käytävällä eksyksissä ja sinä sitten autat häntä, tämän kaverin hymy voi sitten loistaa yhtä kirkkaasti, kuten se tähti tallin yllä. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Kiitos hyvä Jumala, siitä että niin paljon tähtiä loistaa joka paikassa näin joulun edellä. Kiitos joulukatuja tähdistä, kiitos näyteikkunoiden tähtistä, kiitos kaikista tuhansista ja miljoonista tähdistä, jotka nyt syttyvät. Kiitos, että saamme olla iloisia ja odottaa innokkaasti joulua. Aamen.

4. Adventti

Mukaan: Kolikoita, kuva jouluseimestä

Virsiehdotus: Enkeli Taivaan (Lv 8)

Nyt olemme jo todella lähellä joulua. Oletteko laskeneet montako yötä jouluun on? Sitten saamme iloita Jeesuksen syntymästä.

(Voi lukea jouluevankeliumin, jos on aikaa)

Jouluevankeliumi kertoo jouluyön tapahtumista Betlehemissä. Jerusalemin oli tuohon aikaan Palestiinan pääkaupunki, kuten meillä on Helsinki täällä Suomessa. Keisari tahtoi kansalta enemmän verorahoja. Joosefin piti kirjoittautua veroluetteloon Betlehemissä, Daavidin kaupungissa. Kuten evankeliumissa kerrotaan, Jeesus syntyi Betlehemissä tallissa. Majataloissa ei ollut tilaa Joosefille ja Marialle, joten he menivät talliin, jossa oli eläimiä. Kuten voitte tästä kuvasta nähdä, tallissa oli lampaista, aaseja, lehmiä ja ne kaikki olivat yhdessä samassa tallissa. Myös mekin voisimme koettaa olla jokaisen kavereita ja auttaa, jos joku tarvitsee apua. Joulu on auttamisen ja muiden huomioimisen aikaa. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Tule, Jeesus, luoksemme, siunaa odotuksemme. Ole, Jeesus, laupias, sydäntemme kuningas. Kynttilöiden valossa anna rauhaa, iloa. Auta, että kaikille ystävyyttä annamme. Aamen.

Joulu

Mukaan: Kynttilä

Virsiehdotus: Jouluyö juhlayö (Lv 11) tai Heinillä härkien (Lv 12)

Jouluna vietämme Jeesuksen syntymäpäivää. Ihan kuten jokaisella teistä ja minulakin on syntymäpäivä. Silloin saa lahjoja ja syödä herkkuja. Syntymäpäivään kuuluvat monesti myös kynttilät. Jeesuksen syntymäpäivänä kaikkiin neljään adventti-kynttilään sytytetään liekki. Ne saavat loistaa jouluna, samalla tavalla kuin se tähti joka syttyi tallin ylle osoittamaan tietäjille tietä Jeesuksen luo. Jeesus on sanonut myöhemmin opettaessaan ihmisiä että "Minä olen maailman valo. Se, joka seuraa minua, ei kulje pimeässä, vaan hänellä on elämän valo." (Joh. 8:12). Jeesus on tuonut elämän valon, meille ihmisille syntymällänsä. Kynttilöiden kautta, saamme valoa tähän pimeyteen, sekä toivoa ja uskoa siihen, ettemme ole koskaan yksin kun tiedämme että Jumala on läsnä. Merkinä siitä kynttilöissämme palava liekki osoittaa ylös, kohti Jumalaa. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Taivaallinen Isä. Kiitos Joulun juhlasta. Kiitos valosta ja ilosta. Sinä annoit meille Jeesuksen. Auta meitä tuottamaan hyvää mieltä toisillemme. Aamen.

Joulupuu

Mukaan: Pieni joulukuusi

Virsiehdotus: Joulupuu on rakennettu (Lv 22)

Monilla teillä on joulun aikaan kotonanne todella kauniisti koristeltu joulukuusi. Siinä loistavat kynttilät ja pallot kimaltelevat toistensa kanssa kilpaa kynttilöiden valossa. Hienoimpana ja kimaltelevimpana joulukuusen latvassa loistaa tähti, ihan kuten tuhannet tähdet taivaalla. Oletteko koskaan ajatelleet miksi kuusta on alettu käyttää joulupuuna? Maailmassa on kyllä monia muitakin puita ja joulupuu varmasti erinäköinen, jos täällä Suomessa vaikka koivu koristeltaisiin joulukoristeilla. Seuraavan kertomuksen kuusesta olen lukenut eräästä kirjasta.

Kerran, kun Vapahtajamme vielä vaelsi maan päällä, hän kulki suuren metsän halki. Juuri silloin alkoi sataa rankasti. Hän etsi suojaa puiden alta, mutta kaikki puut taipuivat ja huojuivat myrskyssä niin, että Herra kastui aivan märäksi. Vain kuusi pysyi rauhallisena paikoillaan. Se levitti vahvat oksansa ja tarjosi Herralle suojan niiden alla. Kun rajuilma oli ohi, Meidän Herramme kiitti kuusta avusta ja sanoi: ”Kiitokseksi avustasi annan sinulle lahjan: sinä saat olla vihreä kesät talvet. Kun muut pudottavat lehtensä syksyllä, sinä saat seistä aina vihreänä.” (Tarina otettu kirjasta kirkkovuosi lasten kanssa vuodelta 1985)

Joulupuumme pysyy siis aina vihreänä, oli sää mikä tahansa. Syksyllä, kun osa puustosta vaihtaa väriä, kuusi pysyy vihreänä. Oletko tarkastellut kuusta lähempää? Voit huomata, että kuusen oksat, myös ne kaikkein pienimmät ovat ristimuotoisia ja muistuttavat meitä Jeesuskesta.

Uusi vuosi

Mukaan: Kastepöydän tarvikkeet

Virsiehdotus: Virsi 218

Uusi vuosi ja uudet kujeet. Tämän varmaan aika moni on kuullut esimerkiksi vanhempiensa sanomana. Uusi vuosi on alkanut ja odotamme kaikkea sitä mitä tulevaisuus tuo tullessaan. Voimme myös muistella sitä mitä olemme oppineet ja nähneet viime vuoden aikana. Näin uudenvuoden päivänä, muistelemme sitä, miten Jeesus sai nimensä. Ennen kuin Jeesus oli edes syntynyt, Joosefille ilmestyi yöllä unessa enkeli, joka sanoi että Maria on tullut raskaaksi Pyhästä Hengestä. Joosefin pitäisi antaa lapselle nimeksi Immanuel (Jumala on meidän kanssamme). Kun lapsi syntyi. Joosef nimesi tämän Jeesukseksi.

Oletko sinä nähnyt kuvia tai kuullut vanhempiesi kertomuksia siitä, kun sinusta tuli Jumalan lapsi? Pappi kastaa lapsen, valelemalla vettä lapsen päähän kolme kertaa, Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Kun vauvaa kastetaan, hänestä tulee Jumalan lapsi. Jumala antaa lapselle pelastuksen ja vapauttaa hänet synneistä. Joku kummeista, pitää lasta sylissään. Häntä sanotaan sylikummiksi. Kummit ovat vanhempien valitsemia henkilöitä, jotka ovat lapsen hengellisiä vanhempia. Se tarkoittaa sitä, että kummit kertovat lapselle Jeesuksesta ja Jumalasta. He myös huolehtivat lapsesta yhdessä vanhempien kanssa, kun tämä kasvaa isoksi.

Jeesuksen kaste oli hieman erilainen. Johannes Kastaja kastoi Jeesuksen Jordan virrassa. Jeesus oli silloin jo aikuinen ja hän kävi kokonaan veden alla, kun nykyään vauvalta kastellaan vain hieman päälakea. Kun Jeesus nousi vedestä, taivas aukeni ja sieltä laskeutui Pyhä Henki kyyhkysenä Jeesuksen ylle. Me emme voi nähdä sitä, kun Pyhä Henki laskeutuu kastettavan vauvan ylle, mutta voimme uskoa siihen että niin todella tapahtuu.

Loppiainen

Mukaan: Itämaan tietäjiä esittäviä nukkeja ja tähti

Virsiehdotus: Seuraa tähteä (Lv 24)

Loppiaisena muistellemme sitä, kuinka kolme itäisen maan viisasta miestä saapui katsomaan vastasyntyntä Jeesusta. Nämä kolme tietäjää olivat: Caspar, Melchior ja Balthasar. Heitä kutsutaan myös kolmeksi kuninkaaksi. Heillä oli mukanaan kalliita lahjoja Messiaalle, kultaa, mirhamia ja suitsuketta.

Nämä kolme kuningasta itäisiltä mailta aloittivat matkansa heti kun he olivat nähneet kirkkaan tähden syttyvän taivaalle ja pitivät sitä merkinä vapahtajan syntymästä. He lähtivät kulkemaan tähden johdattamana kohti Betlehemiä, jossa Jeesus oli syntynyt. He pysähtyivät kysymään tietä Kuningas Herodekselta Jerusalemissa, joka tahtoi tietää kaiken vastasyntyneestä kuninkaasta. Hän teki tietäjien kanssa sopimuksen, että nämä tulisivat kertomaan kaiken tästä uudesta kuninkaasta paluumatkallaan. Herodes alkoi pelätä että tämä uusi kuningas veisi hänen valtansa ja hän joutuisi luopumaan kruunustaan. Itämaan kuninkaat eivät kuitenkaan tulleet takaisin Herodeksen luo, vaan näkivät yöllä unessaan enkelin, joka varoitti heitä Herodeksesta ja palasivat eri tietä takaisin kotiin. Herodes suuttui tästä kovasti, joten hän antoi sotilailleen käskyn mennä ja surmata kaikki kaksivuotiaat ja sitä nuoremmat poikalapset Betlehemistä ja sen lähistöltä. Enkeli ilmestyi myös Joosefille unessa ja varoitti Herodeksesta tietäjien lähdön jälkeen. Joosef ja Maria lähtivät Egyptiin Jeesuksen kanssa, jotta Herodeksen sotilaat eivät löytäisi heitä.

Joulun aikaan esitetään paljon tiernapoikaesityksiä, joissa kerrotaan kolmen tietäjän matkasta Kuninkaan luo ja siitä miten Herodes kauhistui Jeesuksen syntymästä. Tiernapoikaesityksessä on tavallaan kolme kuningasta, joista yksi on tummaihoisen. Yksi itämaankuninkaista oli tummaihoisen ja voidaan ajatella että yksi heistä olisi voinut olla esimerkiksi aasialaisen näköinen. Koska kaikki nämä kuninkaat tulivat erimaista, loppiaisena puhutaan myös lähetystyöstä. Lähetystyön päämäärä on kertoa kaikille ihmisille Jeesuksesta, idässä, lännessä, pohjoisessa ja etelässä.

Kynttilänpäivä

Mukaan: Kynttilä

Virsiehdotus: Vanha vanha Simeon (Lv 25)

Ennen vanhaan kynttilänpäivänä on ollut tapana viedä itse valetut kynttilät kirkkoon siunattavaksi. Siunattavaksi vietiin kerrallaan koko vuoden kynttilät. Kynttilänpäivällä on myös toinen nimitys, Neitsyt Marian kirkossakäyntipäivä. Kun puhutaan Neitsyt Marian kirkossakäyntipäivästä, kerrotaan Raamatun kertomusta vanhasta Simeonista.

Jeesus oli 40 päivän ikäinen, kun hänet vietiin ensimmäisen kerran temppeliin Jerusalemiin. Joosef ja Maria halusivat kiittää Jumalaa lapsestaan. Temppelissä oli myös mies nimeltä Simeon. Simeon oli jo kovin vanha mies ja tahtoi päästä taivaankotiin lepäämään. Jumala oli kuitenkin sanonut Simeonille, että tämä näkisi Israelin kansalle luvattun Pelastajan ennen kuolemaansa. Maria ja Joosef kohtasivat Simeonin temppelissä. Tämä vanha mies tunsu heti, että tämä lapsi joka temppeliin oli tuotu, on se Jumalan lupaama pelastaja. Hän pyysi että saisi pitää lasta sylissään. Lapsi sylissään hän kiitti Jumalaa ja sanoi ” Herra, minun silmäni ovat nähneet sinun pelastuksesi, anna minulle rauhasi ja päästä lepoosi.” Sitten hän siunasi Marian, Joosefin ja lapsen.

Mekin olemme saaneet n. 40 päivän ikäisinä siunauksen kun meidät on kastettu Jumalan lapsiksi. Kastepöydällä on palanut kynttilä, joka kuvastaa Jumalan läsnäoloa. Kynttilänliekki osoittaa aina kohti Jumalaa, vaikka kääntäisit kynttilän ylösalaisin, pyrkii se osoittamaan ylös. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Kiitos hyvä Jumala siitä, että meidät kaikki on kannettu sinun eteesi, kun meidät on kastettu. Kiitos siitä, että olemme aina sinun omia lapsiasi, tapahtuu mitä tahansa. Aamen.

Laskiainen

Mukaan: Liukuri, muutama karkki, pieni ruukku

Virsi: Kohti pääsiäistä (Lv 29)

Tulevana sunnuntaina vietetään laskiaissunnuntaita. Se aloittaa laskiaisajan, joka kestää kolme päivää, sunnuntain, maanantain ja tiistain. Ennen vanhaan nämä kolme päivää olivat herkuttelupäiviä, jolloin voi syödä laskiaispullia, hernekeittoa, makkaroit ja muita täyttäviä ruokia. Vielä nykyäänkin jotkut laskevat mäkeä pulkalla, kelkalla, rattikelkalla, suksilla, laudalla, muppetilla (pehmeätäyteinen tyynymäinen liukuri) tai muovipussilla eli jollain sellaisella millä pääsee mäen nopeasti alas.

Tiistain jälkeen tulee keskiviikko, Tuhkakeskiviikko, joka lopettaa laskiaisajan ja sen riemut. On aika laskeutua paastoon. Entisaikoina monissa taloissa oli savissa ruukussa tuhkaa, joka oli saatu polttamalla edellisen vuoden pajunkissoja. Sormea kastettiin tuhka-astiassa ja tuhkaisella sormella piirrettiin otsaan ristimerkki paaston alkamisen merkiksi. Paaston aikaa vietetään siksi ennen pääsiäistä, että ihmiset voisivat katua pahoja tekojaan ja pyytää syntejään anteeksi. Paastonaikaa kestää 6 viikkoa ja sitten alkaa taas riemun aika, eli pääsiäinen. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Rakas Jumala, me toivomme, että elämämme olisi helppoa. Emme halua kokea kärsimystä ja pahaa. Ole meitä lähellä, kun meillä on vaikeaa. Kiitos, että sinä olet kaikkea pahaa vahvempi. Kuule meitä rakkautesi tähden. Aamen.

Ystäviä ympäri maailman

Mukaan: Kuva yhteisvastuu logosta

Virsiehdotus: Tähän voit valita itse virren tai laulun.

Kuinka moni teistä on jo hankkinut ystävänpäivälahjan tai tehnyt kortin? Ystävänpäivä on 14. helmikuuta ja silloin on mukava olla ystävien kanssa ulkona tai jos on huono ilma niin leikkiä sisällä jotain mukavaa. Viime sunnuntaina avattiin myös tämän vuoden yhteisvastuukeräys. Yhteisvastuukeräyksen tunnus on tällainen sydän missä on risti sisällä. Se tarkoittaa, että kirkot ympäri Suomen haluavat auttaa muita ihmisiä, esimerkiksi köyhissä maissa asuvia ihmisiä lähettämällä sinne ruokaa ja vaatteita sekä lääkkeitä. Näistä maista voisi moni meistäkin saada ystäviä. Oletko koskaan ajatellut, että voisit alkaa vaikka kirjeenvaihtoon jonkin erimaan lapsen kanssa? Kirjeessähän ei välttämättä tarvitse lukea mitään, mutta siihen voisi vaikka piirtää.

Vanhukset ovat monesti kovin yksinäisiä, kun he joutuvat jäämään kotiinsa huonon kunnon vuoksi. Sinun ikäisesi koululainen voi piristää vanhemman ihmisen päivää esimerkiksi tervehtimällä tätä kohteliaasti Omienkin isovanhempien luona voi käydä kylässä, sillä he ilahtuvat siitä että näkevät pitkästä aikaa sinua ja huomaavat varmasti sen että olet kasvanut. Ystävänpäivä on siis myös vanhusten ilahduttamisen päivä. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä

Rukous:

Herra, olet antanut minulle ystäviä jakaakseni heidän kanssaan elämäni tärkeät hetket. Kiitos ystävistä, jotka jakavat onnelliset hetket kadehtimatta. Kiitos ystävistä, jotka puolustavat minua vääryyden kohdatessa. Herra, tänään tahdon kiittää ystäviä ystävydestä, lujittaa entisestään ystävyiden siteitä, tuoda sinun eteesi rukouksessa ystäväni parhaan ja menestyksen. Aamen.

Marianpäivä

Mukaan: Enkeli ja Maria-nukke

Virsiehdotus: Nuori neitsyt Maria (Lv 26)

Jeesuksen äiti Maria oli nuori tyttö, joka asui Nasaretin kaupungissa. Hän oli tanssa mukana tekemässä kotitöitä. Yhtäkkiä Marian eteen ilmestyi enkeli. Maria säikähti ja näki kirkkaasti loistavaan asuun pukeutuneen hahmon. Tämä oli Enkeli Gabriel, joka oli tullut ilmoittamaan Marialle, että hän saa pojan, jonka nimeksi tulee Jeesus. Tämä Marian lapsi on Pyhä, sillä hän on Jumalan poika. Maria sanoi enkelille: ”Minä olen Jumalan palvelija, Tehköön Jumala niin kuin tahtoo.” Marian vaatteiden väri maalauksissa on usein sininen, sillä se rauhoittaa ja herättää luottamusta. Maria luotti hyvin paljon Jumalaan, ja onkin sen vuoksi Jumalaan luottamuksen ja uskon esikuvana meille nykypäivän ihmisille. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Herra, sinä olet meidät luonut. Sinä tiedät, mikä on paikkamme maailmassa. Me emme aina ymmärrä sinun tahtoasi. Opeta meille, mitä sinä meiltä odotat. Auta meitä Marian tavoin olemaan sinun opetuslapsiasi. Ole lähellä meitä ilossa ja surussa. Kuule meitä Jeesuksen tähden. Aamen.

Palmusunnuntai

Mukaan: Jeesus-nukke, aasi, palmunoksia.

Virsiehdotus: Tiellä ken vaeltaa (Lv 3)

”Palmunoksat käsissään kansa Messiaalle, laulaa kiitosvirsiään Taivaan Kuninkaalle..” Nämä sanat ovat lasten virsikirjasta löytyvässä virressä Kohti Pääsiäistä. Virrestä löytyy kaikki pääsiäisen ajan tapahtumat. Tämä virren säkeistö, jonka sanoja teille äsken luin kertoo palmusunnuntaista. Muistaako joku mitä silloin tapahtui? Jeesus ratsasti Jerusalemiin.

Jeesus oli menossa opetuslastensa kanssa viettämään pääsiäisjuhlia Jerusalemiin. Tuohon aikaan pääsiäistä juhlittiin Egyptin orjuudesta vapautumisen juhlanä. Orjuus on sitä kun on vankina jonkun ihmisen kotona ja joutuu tekemään töitä ilman palkkaa ja hyvää ruokaa. Jeesus sanoi opetuslapsilleen, että menkää edeltä kaupunkiin ja sieltä löydätte aasin kiinnitettynä seinään tai aitaan, tuokaa se minulle. Sanokaa sen omistajalle, että Herra tarvitsee sitä ja palauttaa sen pian. Opetuslapset kävivät hakemassa aasin ja laittoivat sen selkään vaatteita ja Jeesus nousi ratsastamaan aasilla. Ihmisjoukko, joka seurasi Jeesusta, katkoi palmunoksia puista ja levittivät vaatteitaan Jeesuksen eteen, kunniakujaksi. Ihmiset huusivat ja riemuitsivat ja heiluttivat palmunoksia käsissään. Nykyään, kun kuninkaita tai muita arvohenkilöitä saapuu vierailulle, levitetään heidän eteensä punainen matto. Kaupungissa asuvat ihmiset olivat hieman ihmeissään, kun Jeesus saapui Jerusalemiin suuren ihmisjoukon kanssa, mutta yhtyivät ilonpitoon muiden kanssa. Jeesuksen vihamiehet eivät olleet iloisia, kun ihmiset ottivat Jeesuksen vastaan kuin kuninkaan.

Palmusunnuntaina on tapana käydä virpomassa. Virpomisoksat muistuttavat meitä palmunoksista, joita ihmiset heiluttelivat. Suomessa ei kasva palmuja joten pajunoksat toimittavat niiden virkaa. Pajunoksilla virvottaessa luetaan siunaus, jolla virvottavalle toivotaan terveyttä ja siunausta.

Kiirastorstai

Mukaan: Pieni viinikannu ja leipää

Virsiehdotus: Virsi 225 1,4

Kiirastorstai aloittaa pääsiäispyhien vieton. Monille se tietää viiden päivän vapaita. Kuitenkin pääsiäisellä on syvempi merkitys kuin vain pieni loma. Jeesus ja hänen opetuslapsensa olivat viettämässä pääsiäistä Jerusalemissa. Jeesus opetti ihmisiä ja puhui paljon vertauksin. Ihmiset eivät aina ymmärtäneet mitä Jeesus halusi sanoa. Jotta ihmiset ymmärtäisivät, Jeesus puhui vertauksilla, jotka liittyivät läheisesti heidän arkipäivän askareisiinsa. Jeesus puhui vertauksin myös siksi, että monet lainoppineet ja Jeesuksen vihamiehet eivät ymmärtäisi hänen puheitaan. Jeesus kertoi esim. Jumalan rakkaudesta Hyvänä paimenena. Eräällä paimenella oli 100 lammasta. Kerran yksi näistä lampaista katosi, mutta paimen jätti kaikki 99 muuta lammasta ja lähti etsimään yhtä eksynyttä. Samalla tavalla Jumala rakastaa meitä jokaista, eikä salli kenenkään joutua eksyksiin.

Jeesus sanoi opetuksiensa jälkeen opetuslapsilleen, että menkää etsimään meille paikka, jossa voimme syödä yhdessä pääsiäisaterian. Opetuslapset löysivät erästä talosta huoneen, jonne he valmistivat pääsiäisaterian, yhteisen suuren pöydän ääreen. Jeesus kertoi että hänen täytyisi avata ovi taivaaseen, kaikille niille, jotka tahtovat päästä sinne, mutta eivät itse löydä ovea. Siksi hän aikoo ottaa meidän velkamme maksettavakseen, jotta Jumalan ovi olisi meille aina auki. Opetuslapset eivät ymmärtäneet mitä Jeesus sanoi. Jeesus jatkoi vielä ja otti leivän käteensä, siunasi, kiitti ja mursi; ”Ottakaa ja syökää, tämä on minun ruumiini joka teidän puolestanne annetaan”. Jeesus otti myös viinimaljan käteensä, siunasi, kiitti ja sanoi; ”Tämä on minun vereni joka teidän puolestanne vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi”. Opetuslapset eivät ymmärtäneet mitä Jeesus tarkoitti, mutta ottivat viiniä ja leipää. Jeesus sanoi vielä; ”Tehkää tämä aina minun muistokseni”.

Jeesus asetti kiirastorstaina ensimmäisen ehtoollisen. Ehtoollista vietetään kirkossa Jeesuksen muistoksi. Olette varmaan nähneet, kun vanhempanne käyvät kirkon edessä alttarilla ehtoollisella, jossa he saavat leipäpalan ja viiniä. He käyvät puhdistamassa omaa uskoaan ravitsemalla sitä Jumalan sanalla.

Pitkäperjantai

Mukaan: Krusifiksi, mustaa kangasta, kuva kalliohaudasta.

Virsiehdotus: Vieraalla maalla kaukana (Lv 34)

Kun Jeesus ja hänen opetuslapsensa olivat syöneet pääsiäisaterian, Jeesus halusi lähteä Getsemanen puutarhaan rukoilemaan. Siellä rukoillessaan paikalle tuli ryhmä sotilaita, jotka vangitsivat Jeesuksen. Yksi Jeesuksen opetuslapsista, Juudas oli käynyt kertomassa Jeesuksen vihamiehille hänen olinpaikkansa ja saanut palkkioksi 30 hopearahaa. Opetuslapset olivat kauhuissaan Jeesuksen vangitsemisesta ja juoksivat piiloon. He saivat seuraavana päivänä kuulla, että vaikka Jeesus ei ollut tehnyt kenellekään mitään pahaa, hänet tuomittiin kuolemaan. Sotilaat veivät Jeesuksen tyrmään ja myöhemmin Maaherra Pontius Pilatuksen luo kuulusteltavaksi. Pilatus antoi kansan päättää mitä Jeesukselle tehtäisiin, ja ihmiset alkoivat huutaa kovaan ääneen ”Ristiinnaulitse”. Jeesus laitettiin kantamaan painavaa ristiä kohti Golgataa, pääkallopaikkaa. Golgatalla Jeesus nostettiin ristille ja keskipäivällä Jeesus kuoli. Jeesus haudattiin kalliohautaan ja sen haudan suulle vieritettiin suuri ja painava kivi, monen miehen voimin.

Pitkäperjantai on surullinen päivä. Jeesukselle tapahtui paljon ikäviä asioita ja lopulta hän kuoli. Vaikka Jeesus kuoli pitkäperjantaina, me tiedämme että sunnuntaina, ensimmäisenä pääsiäispäivänä, saamme riemuita tyhjistä haudasta ja Jeesuksen ylösnousemuksesta. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Jeesus, me näemme ristin. Me näemme kuoleman varjon. Ole kanssamme. Poista yksinäisyys ja pelko. Poista kipu ja ahdistus. Kiitos, kun taistelit. Kiitos kun voitit. Kiitos, kun kärsit meidän puolestamme. Kiitos, kun annat anteeksi. Anna meille pääsiäisen ilo. Aamen.

Pääsiäinen

Mukaan: Kuva kalliohaudasta, enkeli.

Virsiehdotus: Lensi maahan enkeli (Lv 38)

Pääsiäinen on kyllä kauneinta aikaa vuodesta, ainakin minun mielestäni. Luonto alkaa heräillä lumikinosten alta ja tietää että kohta on kesä ja lämmintä, pitkän ja pimeän talven jälkeen.

Osa ihmisistä ajattelee, että kun Jeesus on kuollut, niin silloin myös Jumalan suo-
jelus on pienimmillään. Pääsiäisen ilosanomaa Jeesuksen ylösnousemuksesta
levitetään ensimmäisenä pääsiäispäivänä. Silloin pääsiäisen riemu on ylimmillään.

Kolme naista, Magdalan Maria, Jaakobin äiti Maria ja Salome, olivat matkalla Jee-
suksen haudalle voitelemaan hänen ruumistaan tuoksuvilla öljyillä ja yrteillä. Heillä
oli myös mukanaan kauniita kukkia haudalle. Kulkiessaan kohti hautapaikkaa he
keskustelivat siitä, miten kolme niin hentoa naista, jaksaisi siirtää suuren kiven
pois haudan suulta. Sen vierittämiseen oli tarvittu monta vahvaa miestä. Kun he
tulivat haudalle, he näkivät että kivi oli vieritetty haudan suulta pois ja hauta oli tyh-
jä. Kiven päällä istui enkeli, jota naiset säikähtivät. Enkeli sanoi: ”Älkää pelätkö.
Olen tullut kertomaan ilosanomaa, Jeesus elää. Menkää kertomaan tämä kiireesti
hänen opetuslapsilleen ja kaikille ihmisille”: Naiset juoksivat kaupunkiin kertomaan
kaikille mitä enkeli oli sanonut. Opetuslapset olivat ihmeissään ja kokoontuivat
keskustelemaan asiasta. Yhtäkkiä heidän vierestään kuului Jeesuksen ääni. He
näkivät Jeesuksen seisovan heidän vieressään ja opetuslapset alkoivat riemuita.
Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Menkää kertomaan ilosanomaa kaikille maailman
ihmisille”.

”Jeesus nousi haudastaan ja elää ikuisesti...” Lensi maahan enkeli virrestä tutut
sanat kertovat sen mikä pääsiäisessä on tärkeintä. Meidän on tärkeää uskoa Jee-
suksen ylösnousemukseen ja siihen että Jeesuksen kuollessa olemme saaneet
syntimme anteeksi, ja Jumalan ovi taivaaseen on aina avoinna.

Helatorstai

Mukaan: Kuva vuoresta

Virsiehdotus: *Mä silmät luon ylös taivaaseen (Lv 98)*

Helatorstaina on kulunut 40 päivää pääsiäisestä. Muistatteko, kun oli kulunut 40 päivää joulusta, Jeesus vietiin temppeliin ja vanha Simeon siunasi hänet. Silloin oli kynttilänpäivä. Helatorstaina muistellaan Jeesuksen taivaaseenastumista. Jeesus ei mennyt taivaaseen, jonka me näemme, vaan hän meni näkymättömään paikkaan, jota me kutsumme taivaaksi. Siellä on myös Jumala ja mekin menemme sinne, kun on aika.

Kuolemansa ja ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus oli monesti ilmestynyt opetuslapsilleen. Vaikka hän oli näkyvä, silti hän pystyi kulkemaan lukittujen ovien lävitse. Jeesus kutsui opetuslapsensa vuorelle, Öljymäelle. Ennen kuin Jeesus katosi taivaaseen, hän puhui heille. Vuorella Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Minä annan teille tehtävän, menkää joka paikkaan ja tehkää kaikista kansoista minun opetuslapsiani kastamalla heidät Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heidät elämään, niin kuin minä olen käskennyt teidän elää. Minä olen varmasti teidän kanssanne, joka päivä maailman loppuun asti.” Nämä Jeesuksen sanat tunnetaan paremmin kaste- ja lähetyskäskynä ja se on myös meidän tehtävämme. Kerromme ilosanomaa kaikille ihmisille ja meidät on kastettu Jumalan lapsiksi. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Herra Jeesus. Me muistamme sinua. Sinä menit taivaan kotiin. Auta meitä näkemään, että Sinä odotat meitä siellä. Poista pelkomme. Kiitos, että johdatat meitä tänään ja joka päivä. Aamen.

Äitienpäivä

Mukaan: Maria-nukke

Virsiehdotus: Virsi 467

Äiti ja mummo ovat aika tärkeä henkilöitä meille kaikille. Äiti laittaa ruokaa, pesee pyykit, siivoaa, käy kaupassa, vie harrastuksiin, lohduttaa, nauraa yhdessä.

Mummo leipoo, kutoo sukkia, lukee satuja ja viettää aikaa kanssamme. He ovat koko elämässämme mukana kaikkina aikoina. Äidit ja mummot tekevät paljon perheidensä hyväksi ja äitienpäivänä heitä kiitetään ja muistetaan tehdystä työstä.

Kuinka moni teistä on jo hankkinut äidilleen lahjan? Oletteko jo tehneet mummolle kortin? Monissa perheissä on tapana viedä aamupala äidille äitienpäivänä sänkyyn ja käydä kylässä mummon luona. Äitienpäiväkukista orvokki kuvaa rakkautta ja hyviä muistoja. Kun orvokkia katsoo tietystä kulmasta, se muistuttaa sydäntä.

Jeesuksen äiti Maria oli varmasti onnellinen synnytettyään Jeesuksen. He kulkivat paljon yhdessä ja kävivät yhdessä temppelissä rukoilemassa. Jeesuksen äiti kulki opetuslasten mukana kun Jeesus opetti ihmisiä ja teki ihmeitä. Marialle rankinta aikaa oli silloin, kun Jeesus kuoli, mutta myös hän on varmasti levittänyt ilosanaa, nähdessään poikansa haudasta nousseena. Jeesus on varmasti myös muistanut äitiään, kun tämä on ollut hänen elämänvaiheissaan mukana. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Ylös kohti taivasta, alas luokse sydämen, ristinmerkki Jeesuksen, siunaa meistä jokaisen. Aamen.

Helluntai

Mukaan: Kuva kyyhkystä, kynttilä, punaista kangasta.

Virsiehdotus: Kosketa minua henki (Lv 45)

Helluntaina vietetään seurakunnan syntymäpäivää. Seurakunta syntyi, kun opetuslapset yhdessä levittivät evankeliumia ja hyväksyivät joukkoonsa myös huonompiosaisia ihmisiä, kuten köyhiä, ja auttoivat heitä. Se on nykyäänkin seurakuntien tehtävä, ketään ei käännytetä ovelta pois jos hän tarvitsee apua. Seurakunta järjestää monia tapahtumia, mihin kaikki ovat tervetulleita, ikään, sukupuoleen tai rotuun katsomatta.

Jeesus on astunut taivaaseen ja lähetti Pyhän Hengen opetuslastensa päälle. Jokaisen opetuslapsen päälle syttyi tulenliekki ja he alkoivat puhua vieraita kieliä jotta kaikki kansat voisivat ymmärtää heitä. Kun Johannes Kastaja oli kastanut Jeesuksen, taivaasta Pyhä Henki laskeutui kyyhkysenä Jeesuksen päälle. Pyhä Henki on yksi Jumalan persoonista ja osa Pyhää kolminaisuutta. Pyhää Henkeä kuvataan Raamatussa monella tavalla. Se voi olla kuin kyyhkynen, tulenliekit ja tuuli. Helluntaina kirkko puetaan punaiseen, joka on rakkauden ja uskon tunnustamisen väri.

Me olemme saaneet Pyhän Hengen yllemme kasteessa. Pyhä Henki lahjoittaa armolahjoja, jotta meidän olisi helpompi levittää sanaa ihmisille. Meidänkin seurakunnassamme levitetään tätä ilosanomaa, että Jeesus nousi kuolleista ja elää ikuisesti. Hän auttaa meitä tänään, huomenna ja tulevaisuudessa.

Pyhän Kolminaisuuden päivä

Mukaan: Kolmio

Virsiehdotus: Virsi 134

Tulevana sunnuntaina vietetään Pyhän Kolminaisuuden päivää. Kolminaisuus on vaikea käsite, jopa meille aikuisille. Minulla on mukanani kolmio, jonka kaikki sivut ovat erilaisia. Kolminaisuus tarkoittaa sitä, että Jumala vaikuttaa kolmella eri tavalla. Hän on Taivaallinen Isä, kaiken Luoja. ”Jumala loi, auringon, kuun ja järvet ja puut, ihmiset myös...” kuten virressä 501 lauletaan. Voimme katsella joka päivä hänen luomistöitään, ihmisiä, eläimiä ja luontoa. Jumala on myös Jeesus, Jumalan Poika ja vapahtaja. Hän antoi Jeesuksen tänne maan päälle kertomaan Jumalan hyvyydestä ja sovittamaan meidän syntimme Jeesuksen ristinkuoleman kautta. Jumala toimi Jeesuksen kautta ja Jeesus pysty näin tekemään ihmeitä, kuten parantamaan sairaita ja kävelemään vetten päällä. Jumala on myös Pyhä Henki, joka vaikuttaa seurakunnassa. Pyhä Henki auttaa meitä työssämme, ilosanoman levittämisessä. Jumala on myös läsnä kun lapsia kastetaan ja vietämme ehtoollista, kun hänen sanansa tulee veden, viinin ja leivän kautta meihin ihmisiin ja hoitaa uskoa sisällämme. Nämä kolme ovat tavallaan Jumalan kolme eri persoonaa. Näistä kolmesta persoonasta puhutaan myös uskontunnustuksessa, jonka lausumme ääneen jokaisessa jumalanpalveluksessa. Jumala on siis läsnä jokapäiväisessä elämässämme ja opastaa meitä, vaikka emme aina sitä huomaakaan. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Suuri Jumala, Taivaallinen Isä. Sinä olet aina kanssamme. Opeta meitä tuntemaan sinua. Kiitos, että kasteessa otit meidät omiksesi. Kiitos, että puhut meille sanassasi. Kiitos, kun ehtoollisella vahvistat uskomme. Auta meitä elämään sinun ominasi. Auta, että kaikki ihmiset oppisivat tuntemaan rakkautesi ja voisivat kiittää sinua lahjoistasi. Ylistys sinulle, kaikkivaltias Jumala, Isä ja Poika ja Pyhä Henki, iankaikkisesti. Aamen.

Juhannus

Mukaan: Kuva Johannes Kastajasta

Virsiehdotus: Suvivirsi (Lv 127)

Kesä, luonto kukoistaa, linnut laulavat ja tuuli humisee puiden oksistoissa. Keski-kesän juhla, Juhannus on alkamassa. Juhannuksena on tapana polttaa kokkoja ja tehdä erilaisia taikoja. Juhannuksena yö on valoisa, aurinko ei pohjoisessa laske ollenkaan, siksi sitä sanotaan myös valon juhla.

Sakarias ja Elisabet, olivat hyviä ihmisiä ja luottivat Jumalaan, mutta he alkoivat olla vanhoja, eivätkä olleet saaneet vielä lapsia. Sakarias oli pappi ja hän oli pitämässä jumalanpalvelusta kun enkeli ilmestyi hänelle. Enkeli sanoi, että heidän rukouksiinsa on vastattu ja he saavat pojan, jolle tulee antaa nimi Johannes. Johanneksesta tulee suuri Jumalan mies, joka auttaa ihmisiä olemaan valmiina, kun Jumalan lupaama Vapahtaja saapuu. Sakarias ei uskonut enkeliä, jolloin enkeli teki Sakariaksesta mykän siihen asti kunnes lapsi olisi syntynyt. Kun lapsi syntyi, perhe ja sukulaiset iloitsivat kovasti. Sakariakselta kysyttiin mikä lapselle tulisi antaa nimeksi ja hän kirjoitti kivitaluun ”Johannes”. Samalla hetkellä Sakarias sai puhekykynsä takaisin. Hän kiitti Jumalaa puhekykynsä palauttamisesta ja lapsesta.

Juhannus on myös Johannes Kastajan syntymäpäivä. Johannes syntyi puoli vuotta ennen Jeesusta ja juhannuksesta on puoli vuotta joulun. Johannes oli Jeesuksen serkku ja hän oli ensimmäinen, joka sanoi Jeesuksen olevan Jumalan poika. Johannes oli Jeesuksen edelläkävijä ja saarnasi ihmisille Jeesuksen tulemisesta ja kastoi ihmisiä, kun he olivat tunnustaneet syntinsä.

Apostolien päivä

Mukaan: Kuva 12 opetuslapsesta

Virsiehdotus: Virsi 418

Ystävänäpäivää vietetään helmikuussa, mutta tämäkin päivä on tavallaan ystävänäpäivä. Sinulla on varmasti monia hyviä ystäviä ja käynte yhdessä pyöräilemässä ja uimassa ja leikitte erilaisia leikkejä. Ystävien kanssa on mukava jakaa salaisuuksia ja viettää aikaa yhdessä. Tämä päivä ei kuitenkaan ole ystävänäpäivä vaan apostolien päivä.

Jeesuksella oli paljon ystäviä. Jeesuksella oli 12 opetuslasta. Heidän nimensä olivat: Simon, jolle Jeesus antoi nimen Pietari, Andreas, Jaakob, Johannes, Filippus, Matteus, Tuomas, Bartolomeus, Jaakob Alfeuksen poika, Taddeus, Simon Kananeus ja Juudas Iskariot. Opetuslapsia alettiin kutsua apostoleiksi eli Jeesuksen ylösnousemuksen todistajiksi. Tänään muistelemme näitä apostoleja ja kirkko on puettu punaiseen. Punainen kuvaa rakkautta Jeesusta kohtaan ja myös Jeesuksen rakkautta lähimpiä ystäviään kohtaan. Me olemme myös Jeesuksen rakkaita ystäviä. Punainen kuvaa myös tulta, joka helluntaina syttyi jokaisen opetuslapsen ylle, merkitsemään sitä että Pyhä Henki on laskeutunut heidän päälleen. Punainen kuvaa myös sitä verta, jonka Jeesus vuodatti meidän syntiemme anteeksi antamisen tähden.

Ensimmäisenä Jeesusta lähtivät seuraamaan Pietari ja Johannes. He olivat kalastajia ja lähdössä kalastamaan Galilean järvelle. Jeesus tuli heidän luokseen ja sanoi: "Lähtekää minun mukaani, minä teen teistä ihmisten kalastajia". Miehet olivat hieman hämillään, mutta näillä sanoilla Jeesus tarkoitti, että Pietarista ja Johanneksesta tulisi hänen työtovereitaan. He opettaisivat ihmisiä yhdessä Jeesuksen kanssa eivätkä enää kalastaisi kaloja. Pietari ja Johannes jättivät heti verkkonsa ja seurasivat Jeesusta. Samalla tavalla Jeesus kutsui muutkin opetuslapsensa.

Luomakunnan sunnuntai

Mukaan: Pieniä eläin- ja ihmishahmoja, joita voi sanoa Jumalan luomiksi.

Virsiehdotus: Jumala loi (Lv 63)

Ajatellaan, että on ihan pimeä huone. Valoa ei näy missään, ei edes pientä pilkahdusta. Aikojen alussa, kauan sitten vesi peitti maan. Kaikkialla oli pimeää. Maa oli autio ja tyhjä. Sitten Jumala aloitti maailman luomisen. Jumala poisti pimeyden ja loi valkeuden. Hän teki auringon valaisemaan päivällä ja kuun ja tähdet loistamaan yöllä. Jumala loi taivaan ja erotti maan vedestä. Näin syntyivät taivas, maa ja meret. Maalle Jumala loi kaikki kasvit ja puut. Meriin Hän loi kaloja ja muita eläviä olentoja. Taivaalle Jumala loi lintuja ja maalle ja metsiin kaikki pienet ja isot eläimet. Viimeiseksi Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen. Jumala loi miehen, Adamin. Jumala huomasi, että Adamin ei ollut hyvä elää yksin. Siksi Jumala loi Adammille kumppaniksi ja vaimoksi naisen, Eevan.

Maailma oli valmis. Jumala katsoi kaikkea, mitä hän oli luonut ja oli tyytyväinen. Luomistyö kesti kuusi päivää. Sen jälkeen Jumala lepäsi ja päätti, että seitsemännen päivän tulee olla lepopäivä.

Voimme kiittää Jumalaa siitä, että hän on luonut meille tämän kauniin maailman. Tässä maailmassa on hyvä elää ja meidän ihmisten on hyvä olla. Vaikka maailmassa on riitaa ja sotia, silti välillä on tultava myös rauhan aika. Omassa maassamme on kuitenkin hyvä elää, sillä meidän ei tarvitse pelätä sotia ja saamme joka päivä ruokaa ja puhdasta vettä.

Mikkelinpäivä

Mukaan: Enkeli

Virsiehdotus: Suojelusenkeli (Lv 51)

Marian päivänä puhuimme kuinka enkeli ilmestyi ilmoittamaan Marialle, että tämä saa pojan. Enkeli ilmestyi myös Joosefille unessa ja kertoi nimen, joka lapselle tulisi antaa. Enkeli ilmestyi myös Sakariakselle, joka ei uskonut että hänen vaimonsa Elisabet voisi tulla raskaaksi. Enkeli ilmestyi paimenille kertoakseen juuri syntyneestä Vapahtajasta. Enkeli ilmestyi kolmelle itämään kuninkaalle ja varoitti pahasta kuningas Herodeksesta. Enkeli ilmestyi myös kertomaan ilosanomaa ylösnoussesta Jeesuksesta.

Enkeleitä on ilmestynyt unissa ja hereillä monille ihmisille. He ovat toimineet ja toimivat vieläkin Jumalan sanansaattajina. Ensi sunnuntaina vietetään enkelien päivää eli Mikkelinpäivää. Mikkelinpäivä on saanut nimensä Arkkienkeli Mikaelilta. Kun olemme saaneet kasteen, Jumala on lähettänyt meille jokaiselle oman suojelusenkelin suojaksemme. Suojelusenkeli kulkee mukanaamme, minne tahansa menemme, aivan kuten virressä jonka aluksi lauloimme. Enkeli auttoi lasta pääsemään kotiin. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Kiitos Jumala suojelusenkelistämme, jotka suojelevat meitä vaaroilta ja pahoilta teiltä. Anna heidän olla mukanaamme kaikissa elämämme vaiheissa. Aamen.

Isänpäivä

Mukaan: Kuva lapsia siunaavasta Jeesuksesta

Virsiehdotus: Taivaan Isä suojan antaa (Lv 103)

Tulevana sunnuntaina on isänpäivä. Samalla tavalla kuin muistamme äitejämme toukokuussa, omaa isää on kiva muistaa isänpäivänä. Hän on ehkä osannut korjata polkupyörämme ja automme, korjannut taloa, kun jokin on mennyt rikki, tehnyt pihatöitä ja pitänyt sylissään kun olemme itkeneet. Isälle viedään ehkä isänpäivänaamuna aamupala sänkyyn ja vietetään hänen kanssaan mukava päivä. Monissa perheissä on tapana myös käydä tervehtimässä isoisää isänpäivänä. Kuitenkin monilla isovanhemmat asuvat niin kaukana että välimatkan takia heitä ei näe kovin usein. Isänpäiväkortti ja pieni lahja lämmittää varmasti myös vaarin sydäntä, kun se postiluukusta kolahtaa kotiin.

Isän kanssa on kiva painia ja ottaa kutituskilpailuja. Hänen kanssaan on mukava katsoa televisiota, koska hän tietää kaiken tietokilpailuista ja osaa vastata ennen televisiossa näkyviä kilpailijoita. Isän kanssa voi siis viettää hyvin yhteistä aikaa sohvalla televisiota katsoen. Taivaan Isä pitää meistä kaikista huolta, myös isistämme. Taivaan Isää voi muistaa isänpäivänä rukoilemalla. Hän ei ole koskaan liian kaukana, jottei Hän kuule kun haluamme keskustella hänen kanssaan. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Rakas taivaan Isä. Kiitos isistämme ja papoistamme, joita saamme muistaa lahjoin ja kukkasin. Anna heille voimaa ja terveyttä jaksaa olla kanssamme vielä monien hyvien hetkien verran. Aamen.

Pyhäinpäivä ja Tuomiosunnuntai

Mukaan: Kynttilä, kukkasia

Virsiehdotus: Jumalan kämmenellä (Lv 99)

Tuomiosunnuntai on kirkkovuoden viimeinen sunnuntai. Silloin muistetaan sitä että kirkkovuoden päättyessä kaikki päättyy joskus. Jokaisella asialla on määrähetkensä. Jeesus osoitti meille mikä on Jumalan tahto, hyvää ja oikein. Hän opetti meitä rakastamaan toisiamme ja kaikkea minkä Jumala on luonut. Hänelle me olemme myös vastuussa siitä mitä teemme. Kerran tulee viimeinen päivä. Silloin toteutuu oikeus ja Jumalan hyvä tahto.

Pyhäinpäivänä muistamme kuolleita. Silloin läheisten haudoille viedään kynttilöitä ja kukkia. Kynttilä illan pimeydessä ja kukkakimppu haudalla kertovat kuoleman voittavasta uskosta. Pyhäinpäivänä muistetaan erityisesti niitä, joiden elämästä voimme oppia mitä on rakkaus ja usko Jumalaan.

Molempina pyhinä puhumme ajan päättymisestä. Pyhäinpäivänä puhutaan ihmiselämän maanpäällisestä päättymisestä ja Tuomiosunnuntaina kirkkovuoden päättymisestä. Tuomiosunnuntaina puhutaan siitä kuinka Jeesus auttaa mielellään kaikki taivaaseen, jotka tahtovat tulla sinne. Kun me kohtelemme toisia ihmisiä ystävinämme, on kuin kantaissimme kädessämme valaisevaa lamppua. Sen valossa löydämme tien taivaaseen. Liitetään vielä kädet yhteen ja rukoillaan yhdessä.

Rukous:

Taivaallinen Isä. Sinä olet totuuden ja oikeudenmukaisuuden Jumala. Meitä pelottaa, kun ilkeys ja välinpitämättömyys pääsevät joskus voitolle. Anna meille voimaa vastustaa pahaa. Anna meille rohkeutta tehdä hyvää. Auta meitä luottamaan, että kerran tulee päivä kun kaikki on hyvin ja oikein. Aamen.

Lähteet:

Rukoukset on kerätty Suomen evankelis-luterilaisen kirkon selkokiekisiltä internet sivuilta, kirjasta Kirkkovuosi lasten kanssa, vuodelta 1985 sekä kirkkokäsikirjasta.

Tarinoinhin on merkitty niiden löytöpaikka.

Virsiehdotukset ovat virsikirjasta sekä lasten virsikirjasta.